

**Een beter milieu begint ...
in Leusden!**

Milieubeleidsplan 2009-2013

Vastgesteld door de gemeenteraad op 11 november 2009

Een beter milieu begint in Leusden!

Ambities zijn nodig om iets te bereiken. Onze milieuambities zijn hoog, maar wel realistisch. De doelen die we ons stellen moeten natuurlijk wel haalbaar zijn. Maar we willen en moeten ook resultaat boeken op milieugebied. Dit milieubeleidsplan laat zien welke doelen we stellen en hoe we deze willen bereiken.

Maar dat kunnen we niet alleen! We hebben alle inwoners en organisaties in Leusden hierbij hard nodig. Daarom hebben we gekozen voor het motto 'Een beter milieu begint in Leusden!' Daarmee benadrukken we dat we onze verantwoordelijkheid nemen en willen samenwerken om het milieu te verbeteren.

In Leusden kennen we een hoge welvaart, uitstekende materiële omstandigheden en een hoog kennisniveau. We zijn ons ervan bewust dat het niet goed gaat met de aarde. Daarom moeten we onze verantwoordelijkheid nemen en aan een betere wereld werken. Leusden mag dan een klein vlekje op deze aardbol zijn, het is wel ons vlekje. Een plek waar we graag wonen en waar we trots op kunnen zijn.

Ik vind het belangrijk dat we in Leusden samen het milieu sparen en verbeteren. Hiervoor zijn al heel wat goede initiatieven genomen, waarbij Leusdenaren samenwerken aan een beter klimaat. Deze initiatieven juich ik van harte toe. Want we werken niet alleen aan een beter milieu voor onszelf, maar ook voor anderen. Mensen die ergens anders wonen, maar ook mensen die generaties na ons leven. Wij kunnen daar allemaal ons eigen steentje aan bijdragen. Een beter milieu begint in Leusden!

Ago Salverda
Wethouder Milieu

Inhoudsopgave

1	Visie.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Missie gemeente Leusden.....	3
1.3	Keuze speerpunten	5
2	Speerpunten.....	8
2.1	Een beter klimaat.....	8
2.2	Afval bestaat niet.....	10
2.3	Samen met inwoners.....	12
2.4	De gemeente als voorbeeld	15
3	Schoon en veilig.....	16
3.1	Bodem	16
3.2	Water	17
3.3	Lucht en geur.....	18
3.4	Geluid	19
3.5	Externe veiligheid	20
3.6	Bedrijven.....	21
3.7	Ecologie en biodiversiteit.....	22
3.8	Verkeer en vervoer	24
3.9	Ruimtelijke ontwikkeling en gebiedsgericht beleid	25
4	Uitvoering van dit plan.....	26
4.1	Organisatie en middelen.....	26
4.2	Meerjaren-uitvoeringsprogramma	28

Bijlage 1 Proces Milieubeleidsplan

Bijlage 2 Milieukwaliteitsprofielen 2009-2013

Bijlage 3 Meerjaren-uitvoeringsprogramma

Themakaart Bodem

Themakaart Water

Themakaart Lucht

Themakaart Geluid

Themakaart Externe Veiligheid

Themakaart Natuur

Themakaart Gebiedstypen

Leeswijzer

De gemeente Leusden is medio 2008 begonnen met het opstellen van nieuw milieubeleidsplan voor de periode 2009-2013. In het Plan van aanpak zijn de uitgangspunten opgenomen die zijn gehanteerd bij het opstellen van dit plan.

Aan de hand van een Milieuverkenning, bijeenkomsten en gesprekken is een concept plan opgesteld waarop inspraak mogelijk was. De inspraakreacties zijn verwerkt in een reactienota en waar mogelijk verwerkt in het plan. Voor u ligt het definitieve plan dat door de gemeenteraad is vastgesteld.

Dit plan is compact van vorm. In hoofdstuk 1 is de visie van de gemeente Leusden opgenomen van waaruit zij de komende jaren gaat werken. Er wordt ingegaan op de aanleiding voor dit plan en de missie en rol van de gemeente Leusden. Daarna komt de keuze voor de speerpunten aan de orde. In de groene katerns wordt meer informatie gegeven over belangrijke ontwikkelingen of concepten.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de speerpunten van het Leusdense milieubeleid. In dit hoofdstuk zijn deze speerpunten vertaald in ambities en doelstellingen (blauwe katerns). Een ambitie is een streven op de lange termijn. De doelstellingen zijn concreet en voor de planperiode.

De overige thema's hebben betrekking op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze komen in hoofdstuk 3 'Schoon en veilig' aan de orde. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 'Uitvoering van dit plan' ingegaan op de mogelijkheden om het milieubeleid te realiseren.

1 Visie

1.1 Aanleiding

De gemeente Leusden ervaart in toenemende mate een gevoel van urgentie om duurzaam te ontwikkelen en milieuproblemen aan te pakken. De aanpak van bijvoorbeeld het klimaatprobleem kan niet worden uitgesteld, maar moet tijdens deze planperiode een stap verder worden gebracht.

Dit plan bouwt voort op het Milieubeleidsplan 2004-2007 (verlengd tot en met 2009). De doelstellingen van dat plan zijn ondertussen verouderd bijvoorbeeld door wijzigingen in de regelgeving en bijstellingen in het ambitieniveau.

Door dit nieuwe milieubeleidsplan is het milieubeleid geactualiseerd, krijgt het een nieuwe impuls en worden de speerpunten en ambities opnieuw bepaald. Er komen nieuwe ontwikkelingen en initiatieven op ons af en daarom hebben we een duidelijke lijn en visie in het milieubeleid nodig.

1.2 Missie gemeente Leusden

'De gemeente Leusden wil duurzaam ontwikkelen en een goede en gezonde fysieke kwaliteit van de leefomgeving realiseren.'

Onze missie is gebaseerd op de nog steeds actuele missie uit het voorgaande milieubeleidsplan. De missie bestaat uit een aantal pijlers:

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen en niet af te wentelen op mensen die elders leven.

Duurzame ontwikkeling komt tot uitdrukking bij onze ambities op het gebied van duurzaam inkopen, het klimaatbeleid, het grondstoffen- en afvalbeleid en het stimuleren van duurzaam consumeren.

Duurzame ontwikkeling houdt in dat bij projecten, plannen en handelingen de aspecten People, Planet, Profit worden afgewogen.

- People: mensen binnen en buiten de onderneming;
- Planet: de gevolgen voor het (leef) milieu;
- Profit / Prosperity: naast economische winst ook maatschappelijke winst betrekken.

Fysieke kwaliteit van de leefomgeving

De gemeente Leusden wil een goede en gezonde leefomgevingskwaliteit realiseren. Het gaat om het waarborgen van de kwaliteit van de leefomgeving op minimaal het wettelijk niveau voor onderwerpen zoals bodem, water, lucht, geur, geluid en externe veiligheid.

Integraal en gebiedsgericht

Gebiedsontwikkelingen zullen integraal en gebiedsgericht worden ingestoken. Bij het onderdeel ruimtelijke ontwikkeling wordt hiervoor een handvat geboden via gebiedsgericht beleid.

Samenwerking en communiceren

Het milieubeleid komt tot stand in samenwerking met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden. De uitvoering van het milieubeleid ligt voor een belangrijk deel ook bij onze partners. We moeten het samen doen.

De gemeente Leusden draagt haar beleid uit en communiceert over de voortgang en resultaten hiervan. Milieucommunicatie bestaat uit voorlichting, natuur- en milieueducatie en participatie.

De missie van de gemeente Leusden sluit goed aan bij het zevende Millenniumdoel: 'In 2015 leven er meer mensen in een duurzaam milieu'. Daarnaast zijn gemeenten tijdens de VN conferentie in Rio in 1992 opgeroepen om te komen tot een duurzame gemeente.

De regering wil dat Nederland binnen 30 jaar een duurzame samenleving is. Daarvoor zijn ingrijpende (inter)nationale maatschappelijke veranderingen of transities nodig. Er zijn 4 transities benoemd:

- duurzame energie;
- duurzaam gebruik van biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen;
- duurzame landbouw;
- duurzame mobiliteit.

Rol gemeente

Gemeenten kunnen een bijdrage leveren om een duurzame ontwikkeling te bereiken. De gemeente Leusden is een middelgrote woongemeente met ongeveer 29.000 inwoners, met een groene uitstraling en heeft een relatief groot afwisselend buitengebied.

Vanuit bovenstaande missie, de schaalgrootte en kenmerken van de gemeente ziet Leusden de volgende rol voor zich weggelegd.

- De gemeente volgt *actief* het rijks- en/of provinciaal beleid. Zodra er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, zal de gemeente de mogelijkheden bekijken om hierop in te spelen. De gemeente maakt gebruik van diensten, producten en instrumenten die al ontwikkeld zijn. De rol van de gemeente is er vooral één van stimuleren en faciliteren. De gemeente is gericht op samenwerking met andere partners.
- De gemeente wil een *voorbeeldfunctie* vervullen. Vanuit deze voorbeeldfunctie wil de gemeente haar beleid uitdragen, aangeven wat zij belangrijk vindt en zelf het 'goede' voorbeeld geven.

Reikwijdte milieubeleidsplan

In dit beleidsplan ligt de focus op het *aspect milieu* van duurzame ontwikkeling. Op onderdelen worden ook sociale en economische aspecten uitgewerkt, bijvoorbeeld bij het onderwerp Duurzaam Inkopen.

Naast het traject van het milieubeleidsplan onderzoekt het college de mogelijkheden voor het opstellen van een duurzaamheidsbalans. In 2009 is een pilot uitgevoerd. Met behulp van de duurzaamheidsbalans wordt een kader geboden om invulling te geven aan de afweging voor people, planet, profit en effect voor plannen en projecten. Het gaat erom dat het huidige sociale, economische en ecologische domein van Leusden in beeld wordt gebracht en de gewenste situatie in de toekomst. De provincie Utrecht maakt al gebruik van deze methodiek. Op basis van de pilot wordt bepaald of en hoe de duurzaamheidsbalans vorm kan krijgen in 2010 en de periode erna.

Andere visies en beleidsplannen

Voor de uitvoering van het milieubeleid zijn ook andere *vastgestelde visies en beleidsplannen* van belang. Met de volgende gemeentelijke beleidsplannen heeft dit milieubeleidsplan een duidelijke relatie:

- Woonvisie
- Groenbeleidsplan
- Binnen in het Buitengebied
- Landschapsontwikkelingsplan
- Beleidsplan Verkeer en vervoer
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte
- Gemeentelijk Rioleringsplan
- Afvalbeleidsplan
- Meerjarenplan NME
- Bestemmingsplan buitengebied en andere bestemmingsplannen.

In dit plan wordt daarom regelmatig naar bovengenoemde gemeentelijke beleidsplannen verwezen.

Daarnaast is er ook recent beleid opgesteld ten behoeve van diverse milieuthema's. Dit beleid maakt deel uit van dit milieubeleidsplan. Bij de thema's wordt op deze beleidsplannen ingegaan of ernaar verwezen. Het gaat om:

- Geluidnota 2009
- Klimaatactieplan 2009-2012
- Plan van aanpak Diffuse Bronnen 2006-2010
- Plan van aanpak zwerfafval 2009-2012
- Actieplan Luchtkwaliteit 2009.

Een belangrijke visie die de komende jaren zal worden opgesteld, is de Structuurvisie voor Leusden. Hierin zal de vraag worden gesteld of 'Leusden af is' en of de rode contour verlegd moet worden. De koers voor met name na 2015 wordt in deze visie bepaald, maar zal ook zijn invloed hebben op de periode ervoor.

1.3 Keuze speerpunten

De gemeente Leusden kiest de volgende speerpunten (in willekeurige volgorde):

1. Een beter klimaat
2. Afval bestaat niet
3. Samen met inwoners
4. De gemeente als voorbeeld.

Hieronder volgt een toelichting op deze keuzes.

1. Een beter klimaat

Het veranderende klimaat en onze slinkende energievoorraad vragen nadrukkelijk de aandacht van de gemeente Leusden.

Het rapport *Climate Change 2007* van het IPCC legt het verband tussen CO₂-uitstoot (en andere broeikasgassen) veroorzaakt door menselijk handelen, de opwarming van de aarde en de stijging van de zeespiegel. Het IPCC ziet mogelijkheden om de uitstoot te beperken in de volgende sectoren: gebouwen, energievoorziening, industrie, landbouw, bosbouw, transport en afval.

In de documentairefilm *An Inconvenient Truth* en het gelijknamige boek wordt een dringend beroep gedaan op de wereld om uitstoot van broeikasgassen te beperken. Hierdoor is er hernieuwde aandacht voor het Klimaatbeleid.

Het speerpunt 'Een beter klimaat' gaat uit van het verminderen van het energieverbruik en het meer opwekken van duurzame energie.

De gemeente Leusden streeft er naar om 16 kton CO₂ in 2020 te besparen. Dit is een vertaling van de Nederlandse doelstelling om in 2020 30% minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990. Hiermee volgt de gemeente actief het regeringsbeleid. Om deze ambitie waar te kunnen maken, zal de gemeente in 2011 een routekaart opstellen. Het benoemen van dit onderwerp als speerpunt past ook bij de 'transitie naar duurzame energie'.

Ter illustratie: Een Nederlands huishouden stoot gemiddeld 9 ton CO₂ per jaar uit door vervoer, elektriciteit- en gasverbruik. De CO₂- uitstoot van de gemeentelijke organisatie is circa 300 ton, deze wordt gecompenseerd.

Voor de planperiode heeft de gemeente Leusden een Klimaatactieplan 2009-2012 opgesteld en subsidie toegekend gekregen om projecten uit te voeren om de vorming van broeikasgassen tegen te gaan. Voor de gemeentelijke organisatie is uitgesproken dat deze in 2010 klimaatneutraal moet zijn.

Verder verdient het 'binnenklimaat' onze aandacht. Een beter binnenmilieu en minder energieverbruik kunnen goed samengaan mits maatregelen op elkaar worden afgestemd. Het binnenmilieu op scholen en andere verblijfgebouwen is een belangrijk aandachtspunt de komende jaren.

2. Afval bestaat niet

Onze natuurlijke hulpbronnen slinken, dit vraagt ons deze bronnen slim te gebruiken en afval optimaal te benutten. Het winnen van natuurlijke hulpbronnen legt een beslag op de ruimte en heeft gevolgen voor flora en fauna.

Een concept is C2C, van *Cradle to Cradle*, ofwel afval is voedsel. Dit concept gaat er van uit dat alle gebruikte materialen na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product. Ontwerpen moeten zodanig worden aangepast dat er geen afval meer ontstaat, maar bijvoorbeeld juist energie oplevert.

Grondstoffen en afval zijn een speerpunt vanuit de gedachte dat er ontworpen en gebouwd moet worden vanuit een gesloten kringloop. Er moet gebruik worden gemaakt van gerecyclede grondstoffen. Dit speerpunt past ook bij de transitie 'duurzaam gebruik natuurlijke hulpbronnen'.

De gemeente Leusden streeft er naar om in 2020 duurzaam gebruik te maken van grondstoffen, en afval duurzaam te verwerken. De gemeente gaat uit van een bronscheidingspercentage voor huishoudelijk afval van minimaal 71 % in 2012 en de toepassing van duurzaam geproduceerde materialen.

3. Samen met inwoners

De gemeente werkt voor de inwoners van Leusden. Daarnaast zijn onze inwoners belangrijk om milieudoelstellingen te realiseren.

Duurzaam consumeren is consumeren zonder dat het milieu daarvan ernstige schade ondervindt en zonder dat mensen eronder lijden. Het is niets anders dan dat iedereen verantwoordelijk is voor de wereld om zich heen. Hiervoor zijn verschillende labels ontwikkeld zoals het Fairtrade label. Producten met dit label geven de garantie dat er een redelijk loon is betaald aan de mensen die ze hebben gemaakt. Ook zijn er diverse milieukeuren ontwikkeld, bijvoorbeeld: EKO-keurmerk.

De gemeente streeft er naar om een toename te krijgen van milieuvriendelijk gedrag, draagvlak voor het milieubeleid, kennis van en waardering voor natuur en milieu bij inwoners van Leusden en met name de jeugd.

Daarom willen we onze inwoners via milieucommunicatie bereiken. Dit doen we op verschillende manieren door milieuvorlichting, natuur- en milieueducatie en bewonersparticipatie.

4. De gemeente als voorbeeld

De gemeente wil haar beleid uitdragen en zelf het 'goede' voorbeeld geven. Daarom is de gemeentelijke organisatie ofwel de voorbeeldfunctie als speerpunt opgenomen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is het bewust en structureel vormgeven aan de rol die een bedrijf of overheidsinstelling in de samenleving vervult. Naast het streven naar winst wordt ook rekening gehouden met de effecten van activiteiten op het milieu en de menselijke aspecten binnen en buiten het bedrijf. MVO gaat over thema's als arbeidsparticipatie, armoedebestrijding, biodiversiteit, gezondheid, ketenverantwoordelijkheid, duurzaam inkopen en klimaat.

Duurzaam Inkopen is een belangrijk onderwerp voor onze gemeente. De landelijke doelstellingen voor gemeenten zijn 75% duurzaam inkopen in 2010 en 100% duurzaam inkopen in 2015. De gemeente Leusden wil in 2013 volledig duurzaam inkopen. Daarnaast neemt de gemeente deel aan 'Klimaat op kop', voor de

gemeentelijke organisatie is uitgesproken dat deze in 2010 klimaatneutraal moet zijn.

Overige thema's

Voor een aantal thema's is de keuze gemaakt om deze niet als speerpunt te benoemen. Hieronder wordt hier nader op ingegaan. Voor deze thema's worden in hoofdstuk 3 'Schoon en veilig' doelstellingen neergelegd voor de periode 2009-2013.

De thema's *bodem, water, lucht, geur, geluid, externe veiligheid* betreffen het realiseren van een goede en gezonde fysieke kwaliteit van de leefomgeving. Hierbij gaat het om het waarborgen van de kwaliteit van de leefomgeving op minimaal het wettelijk niveau. Deze thema's zijn daarom niet als speerpunt opgenomen.

Bedrijven

De ondernemersorganisaties hebben aangegeven zich de komende jaren te willen richten op het uitvoeren van concrete acties. Dit is bij al de diverse thema's verwerkt zoals bij Energie en klimaat voor landbouw en midden- en kleinbedrijf of bij bewustwordingsacties. Daarom zijn de bedrijven niet apart als speerpunt opgenomen.

Ecologie en biodiversiteit

Voor het buitengebied loopt een ontwikkelingstraject op basis van de visie 'Binnen in het Buitengebied'. De visie heeft als doel het bevorderen van een duurzaam economisch perspectief voor de landbouw. Daarnaast ligt de focus op recreatie en natuur. De uitvoering van deze visie loopt vanaf 2004. Daarnaast is een landschapsontwikkelingsplan en een groenbeleidsplan opgesteld. In deze beleidsplannen zijn (bovenwettelijke) ambities neergelegd voor het onderwerp ecologie en / of biodiversiteit.

Daarom is het thema Ecologie en/of biodiversiteit niet als speerpunt opgenomen. Er is geen nieuw of intensivering van beleid nodig. Uit de Milieuverkenning blijkt wel dat de uitvoering van bovengenoemde beleidsnotities een belangrijk aandachtspunt is en dat hier voldoende capaciteit voor moet worden ingezet (via de uitvoeringsprogramma's van deze beleidsplannen). De gevraagde maatregelen zijn vooral uitvoeringsgericht.

Verkeer en vervoer

Het Verkeers- en vervoersbeleid wordt in eerste instantie opgepakt via de landelijke Pakketstudies, het gemeentelijk Beleidsplan en Uitvoeringsprogramma Verkeer en vervoer 2001-2010 en een eventueel nieuw op te stellen gemeentelijk beleidsplan. Alleen in dit grotere kader kan de gemeente een beperkte bijdrage leveren aan de 'transitie naar duurzame mobiliteit'.

Daarom is er voor gekozen om het thema Verkeer en vervoer in dit milieubeleidsplan niet als speerpunt op te nemen. Maatregelen worden in het kader van het verkeer- en vervoersbeleid genomen. Vanuit het milieubeleid wordt wel ingezet op bewustwordingsacties en een 'groen' tankstation (nieuw beleid).

Ruimtelijke ontwikkeling

Dit onderwerp was in het vorige milieubeleidsplan een speerpunt, omdat er veel ruimtelijke ontwikkelingen op stapel stonden. Voor deze planperiode worden er geen grootschalige stedelijke ruimtelijke ontwikkelingen verwacht, wel een aantal kleinschalige. Daarom is dit onderwerp geen speerpunt. Het huidige beleid om gebiedsontwikkelingen integraal en gebiedsgericht in te steken wordt voortgezet via de geactualiseerde milieukwaliteitsprofielen (bijlage 2).

Ambities en doelstellingen

In dit plan wordt onderscheid gemaakt naar ambities op lange termijn (2020) en doelstellingen voor de planperiode (tot 2013).

- Er zijn ambities voor de lange termijn (2020) bepaald voor de speerpunten. Dit komt terug in hoofdstuk 2 van dit plan (blauwe kaders).

Een ambitie is een streven waarvan de voortgang via ijkmomenten wordt gevolgd en de aanpak in de loop van de jaren kan worden bijgesteld.

- Voor alle onderwerpen zijn doelstellingen voor de planperiode opgenomen. De doelstellingen zijn zoveel als mogelijk meetbaar gemaakt, zodat deze kunnen worden gemonitord op effecten of als dat niet mogelijk is op inspanning. Dit is terug in te vinden in de hoofdstukken 2 en 3 van dit plan (blauwe kaders).

Bij de doelstellingen wordt aangegeven of deze wettelijk verplicht zijn (wet.) en of het nieuw (N) of bestaand (B) beleid is.

2 Speerpunten

2.1 Een beter klimaat

Een beter klimaat is een speerpunt omdat zowel het wereldwijde klimaat als het binnenklimaat in gebouwen verbeterd moeten worden. Dit wordt in samenhang bekeken zodat er op beide vlakken winst is te halen.

Een beter klimaat – Energie

Regelgeving en beleid

Binnen het energiebeleid is de Trias Energetica het uitgangspunt:

1. het beperken van de energievraag;
2. het gebruiken van duurzame energiebronnen;
3. het efficiënt gebruiken van eindige energiebronnen.

In het internationale Kyotoprotocol staan doelstellingen voor CO₂-reductie voor de periode 2008-2012 ten opzichte van 1990 (6% voor Nederland). De minimum energieprestatie voor gebouwen is vastgelegd in het Bouwbesluit. De provincie zet zwaar in op het Klimaatbeleid door 'Klimaat op Kop'.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

- In het klimaatbeleidsplan 2004-2008 zijn projecten opgenomen om energie te besparen en mogelijkheden voor duurzame energie te onderzoeken. Er wordt bij nieuwe bouwopgaven uitgegaan van een 10% betere energieprestatie dan de wettelijke norm. De huidige klimaatprojecten besparen 1,7 kton CO₂ per jaar.
- Uit de Duurzame Energie Scan 2007 blijkt dat het potentieel om duurzame energie op te wekken in Leusden 29 kton CO₂ is (voornamelijk zonne-energie en agrarische sector). De bestaande bouw in Leusden is grotendeels gerealiseerd in de jaren zeventig en tachtig. Deze woningen bieden veel besparingspotentieel.
- Een energieteam, bestaande uit vrijwilligers, heeft Leusdense huishoudens over energiebesparing geadviseerd. Via de gemeentelijke media wordt gecommuniceerd over energiebesparing, duurzame energie en subsidiemogelijkheden.

- Energiebesparing wordt door het Servicebureau Gemeenten meegenomen in de milieuvergunningverlening en -handhaving bij bedrijven.
- Ruimtelijk beleid staat via maatwerk toe dat agrariërs een kleinschalige windmolen binnen het bouwperceel plaatsen.
- Het college heeft in 2007 besloten dat de gemeentelijke organisatie Klimaatneutraal wordt.
- De gemeente Leusden heeft een klimaatactieplan 2009-2012 opgesteld en subsidie toegekend gekregen voor het uitvoeren van lokale klimaatinitiatieven (SloK). Hierbij staat integrale beleidsvorming voorop.

Ontwikkelingen

- Subsidiebeleid van de rijksoverheid: voor consumenten en bedrijven is er subsidie voor duurzame warmte en het opwekken van duurzame energie.
- Klimaatadaptatie: aanpassing aan klimaatverandering voor een veilige klimaatbestendige leefomgeving (via het ruimtelijk spoor, creëren wateropvang en groene daken).
- Schaarste van fossiele brandstoffen zorgen voor hogere brandstofprijzen en het stijgen van vaste lasten.
- De doelstelling energieneutraal in de nieuwbouw in 2020 is opgenomen in het Landelijke Convenant Energiebesparing dat is afgesloten met marktpartijen.

Ambitie 2020

De gemeente Leusden streeft naar 16 kton CO₂ besparing in 2020 (N).

Doelstelling 2009-2013

- Het uitvoeren van het klimaatactieplan 2009-2012 door (N):
 - Energie besparen bij eigen gebouwen, voorzieningen, vervoer en inkoop;
 - Maken van prestatieafspraken met de Woningstichting Leusden;
 - Handhaven van de EPC bij woningen en utiliteitsbouw;
 - Realiseren van 10% verscherpte EPC bij nieuwbouw;
 - Benutten van mogelijke kansen in het buitengebied (biomassa, mestvergisting, zonnepanelen, windenergie);

Vervolg doelstellingen 2009-2013L Een beter klimaat - energie

- o Financieel stimuleren van energiebesparing en duurzame energie in bestaande woningen en gebouwen (via duurzaamheidsleningen);
- o Energieteams in 20 wijken;
- o Uitvoeren energie-scans bij midden- en kleinbedrijf;
- o Meewerken aan de realisatie van een 'groen' tankstation.
- Realiseren van 5 kton CO₂ besparing in 2012 (N).
- Lid worden van het Klimaatverbond (N).
- In 2011 opstellen van een routekaart naar 16 kton CO₂ (N).
- Uitvoeren van projecten met als doel energiebesparing en het beperken van lichthinder (N).

Een beter klimaat – Binnenklimaat

Binnenklimaat ofwel binnenmilieu is een verzamelnaam van factoren in een gebouw die de gezondheid kunnen beïnvloeden. De kwaliteit van het binnenmilieu wordt o.a. bepaald door de luchtkwaliteit binnenshuis en buiten, straling, geluid, temperatuur, concentraties van schadelijke stoffen, vochtgehalte, aanwezigheid van schimmels (vochtplekken) en huismijt. Gezondheidsklachten kunnen worden voorkomen door goed te ventileren. Maatregelen om energiebesparing te realiseren, mogen geen negatieve gevolgen hebben voor het binnenmilieu.

Regelgeving en beleid

Het ministerie van VROM voert de Nationale aanpak Milieu en gezondheid 2008-2012 uit met aandacht voor het binnenmilieu, gezond ontwerpen en inrichten, informatievoorziening (ontwikkeling digitale Atlas leefomgeving) en signaleren en volgen. In 2007 heeft het kabinet een visie gepresenteerd over het binnenmilieu. Het programma 'Frisse scholen' stimuleert isolatie en ventilatie bij scholen. Normen voor ventilatie in gebouwen zijn vastgelegd in het Bouwbesluit. De Wet kinderopvang voorziet in regels voor de kinderopvangcentra. Het binnenmilieu in overige openbare gebouwen wordt veelal geregeld via arboregelgeving.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

- Er is geen apart gemeentelijk beleid ten aanzien van het binnenmilieu. De nota lokaal gezondheidsbeleid (2008-2010) richt zich op het verkleinen van de verschillen van gezondheid

van inwoners (gezonde levensstijl, eerstelijns gezondheidszorg en tijdelijke risicogroepen).

- Het binnenmilieu bij basisscholen is een aandachtspunt bij de schoolbesturen. In 2006 heeft de basisschool St Jozef meegedaan aan het landelijke project 'Frisse scholen'. Voor de 8 schoolgebouwen die overblijven na realisatie van de MFC's (2012) is in 2009 door de scholen deelgenomen aan het VROM-project "Verbetering ventilatie basisscholen".
- De GGD neemt het aspect binnenmilieu wel mee bij de inspecties van kinderdagverblijven, maar controleert niet door middel van metingen. De GGD heeft een adviesrol inzake binnenmilieu voor nieuwe gebouwen of bij gezondheidsklachten bij bestaande gebouwen. De GGD is ook veelal trekker voor projecten op het gebied van binnenmilieu.

Ontwikkelingen

- Aanhaken bij mogelijke landelijke of regionale projecten waarbij aandacht is voor binnenmilieu in bestaande verblijfsgebouwen.
- Aanhaken bij de landelijke ontwikkeling van de digitale Atlas Leefomgeving.

Ambitie 2020

De gemeente Leusden stimuleert het verbeteren van de kwaliteit van het binnenmilieu in nieuwe en bestaande verblijfsgebouwen (N).

Doelstelling 2009-2013

- Het aspect binnenmilieu vroegtijdig inbrengen in planprocessen voor nieuw te bouwen woningen, MFC's en andere verblijfsgebouwen (N).
- Toetsen op het aspect binnenmilieu bij het verlenen en handhaven van bouwvergunningen (o.a. ventilatienormen Bouwbesluit) (wet. N).
- Scholen en andere verblijfsgebouwen dienen minimaal aan de voor dat gebouw vereiste ventilatiewaarden te voldoen (N).

2.2 Afval bestaat niet

Grondstoffen en afval zijn een speerpunt vanuit de gedachte dat er ontworpen en gebouwd moet worden vanuit een gesloten kringloop. In de ideale situatie geldt het credo 'Afval bestaat niet'.

Afval bestaat niet – Grondstoffen

Regelgeving en beleid

Het rijk heeft een meetlat voor duurzaam geproduceerd hout (2008) opgesteld waaraan certificatiesystemen worden getoetst. Het provinciaal Milieubeleidsplan stelt dat de toepassing van secundaire grondstoffen gestimuleerd moet worden.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

- Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (2008/2009) beschrijft waaraan de inrichting van de openbare ruimte moet voldoen. In het visiedeel van het handboek zijn eisen opgenomen voor het gebruik van materialen.
- Bij gebruik van massief hout in nieuwbouw en in de openbare ruimte wordt duurzaam geproduceerd hout toegepast (FSC).
- Het gebruik van betongranulaat als grindvervanger in beton wordt voorgeschreven voor bepaalde toepassingen in de openbare ruimte. Bij de reconstructie van de Randweg is materiaal hergebruikt in de fundering.
- De basis voor het duurzaam bouwen beleid van de gemeente ligt in het Plan van aanpak Duurzaam Bouwen 1995.

Ontwikkelingen

- Er blijven zich nieuwe ontwikkelingen voordoen op materiaalgebied, zoals nieuwe producten en innovaties. Hierop zal worden ingespeeld.
- Producentenverantwoordelijkheid: producenten houden verantwoordelijkheid voor een product na oplevertijd / aankoop. Producten gaan na gebruik terug naar de producent.

Ambitie 2020

De gemeente Leusden stimuleert dat op een duurzame wijze met grondstoffen wordt omgegaan (2, B-N).

Doelstelling 2009-2013

- Bij inkopen duurzaamheideisen (Senter Novem) stellen aan materialen die worden toegepast in werken, reconstructies en nieuwbouwprojecten (N).
- Het toetsen van duurzaam bouwen prestaties van nieuwbouw en renovaties met het instrument 'GPR-gebouw' (N).
- Het geven van informatie over duurzaam bouwen aan inwoners in 2010 (N).
- Het gebruik maken van papier met 'FSC keurmerk' (N).
- Het toepassen van duurzaam geproduceerd hout volgens de 'Meetlat Duurzaam Hout' in eigen werken en in nieuwbouw (B).
- Het toepassen van secundaire grondstoffen in reconstructies en nieuwbouw (B).
- Het hanteren van vaste en kostenneutrale variabele maatregelen uit het 'Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen GWW' voor werken in de grond-, weg- en waterbouw (B).

Afval bestaat niet – Afval

Regelgeving en beleid

In de Wet milieubeheer zijn regels opgenomen over afvalstoffen. Daarnaast geldt Europese regelgeving, zoals Reach dat regels bevat over milieugevaarlijke stoffen.

Het Landelijk Afvalstoffen Plan (LAP) bevat het landelijke afvalstoffenbeleid tot 2012 en gaat landelijk uit van een nuttige toepassing van 83%. Het bronscheidingspercentage voor een gemeente zoals Leusden moet minimaal 56 % zijn.

Het Convenant verpakkingen tussen overheid en bedrijfsleven richt zich op de inzameling van kunststoffen en de aanpak van zwerfafval.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

- De gemeente Leusden hecht groot belang aan gescheiden inzameling van huishoudelijk afval. De gemeente heeft een eigen milieustraat (brengsysteem voor met name grof huishoudelijk afval) en heeft een haalsysteem voor huishoudelijk afval (restafval, GFT en grofvuil). Bruikbare goederen worden door het Kringloop Centrum opgehaald. Er zijn ondergrondse inzamelsystemen bij de gestapelde bouw en op centrale plaatsen zoals winkelcentra.
- De gemeente heeft in 2008 een bronscheidingspercentage van 71% behaald. De hoeveelheid huishoudelijk afval in Leusden is gemiddeld ten opzichte van andere gemeenten, het grof huishoudelijk afval is bovengemiddeld (m.n. door het tuingroen). Uit de Benchmark 2007 blijkt dat de gemeente Leusden qua dienstverlening en inzamelresultaten bovengemiddeld scoort.
- De gemeente heeft een Gemeentelijk afvalbeleidsplan, dat is gebaseerd op het LAP 2006. De planning loopt van 2005-2008, de actiepunten zijn vrijwel allemaal uitgevoerd. Over de uitvoering van het afvalbeleid wordt jaarlijks gerapporteerd.
- De gemeente werkt in regionaal verband samen via de Afval Verwerking Utrecht (AVU). De AVU sluit contracten af voor diverse afvalstromen en ondersteunt de gemeenten.
- De regels over afvalinzameling zijn opgenomen in een gemeentelijke afvalstoffenverordening.
- De gemeente heeft een Plan van aanpak zwerfafval 2009-2012 opgesteld en is bezig met een plan van aanpak voor hondenpoep.

Ontwikkelingen

- Een actualisatie van het Landelijk Afvalstoffen Plan wordt binnenkort verwacht. Het afvalstoffenbeleid en de beoogde doelstellingen kunnen hierop worden aangepast.
- Inspelen op landelijke ontwikkelingen op het gebied van Cradle to Cradle.
- Nuttig toepassen van biomassa en ander afval om klimaatdoelstellingen te realiseren.
- Verdere samenwerking met andere gemeenten om schaalvergroting en kennisuitwisseling te verkrijgen.

Ambitie 2020

De gemeente streeft naar:

- Een beperking van de hoeveelheid afval doordat zoveel mogelijk gebruikt wordt gemaakt van producten die zijn ontworpen vanuit gesloten kringloop / ketenbenadering;
- Een optimalisering van de nuttige toepassing van afvalstoffen door scheiding aan de bron en nascheiding.

Doelstelling 2009-2013

- Bronscheidingspercentage op minimaal 71% houden (N) door:
 - Het actualiseren van het afvalstoffenbeleid voor 2009-2012;
 - Het optimaliseren van de gescheiden inzameling van kunststofverpakkingen (inzameldoelstelling voor gemeenten is 15 kg per aansluiting);
 - Het optimaliseren van de papier- en textielinzameling;
 - Het aanscherpen van de handhaving op afvalgebied;
 - Het aanpassen / aanscherpen van inzameling-, verwerking- en transportcontracten;
 - Het aanhaken op landelijke en provinciale voorlichtings-campagnes voor afvalscheiding en – preventie.
- De hoeveelheid afval op het huidige niveau houden (B).
- Leusden is voor zwerfafval in 2011 op ruim 5% meer locaties dan in 2008 minimaal 'schoon' (A of A+) door het uitvoeren van het Plan van aanpak zwerfafval (NB).

2.3 Samen met inwoners

De gemeente werkt voor u als inwoner van Leusden. Daarnaast zijn onze inwoners belangrijk om milieudoelstellingen te realiseren b.v. op het gebied van energiebesparing of afvalscheiding. Daarom willen we onze inwoners via milieucommunicatie betrekken bij de uitvoering van ons milieubeleid. Dit doen we met milieuvoorlichting, natuur- en milieu-educatie en bewonersparticipatie.

Samen met inwoners – Milieuvoorlichting

Milieuvoorlichting is er op gericht om inwoners te informeren over activiteiten en beleid en om een handvat te geven om aan de slag te gaan met duurzaam consumeren.

Via *milieuvoorlichting* wil de gemeente Leusden:

- Informeren over regelingen en voorzieningen;
- Het milieubeleid toelichten en openbaar maken;
- Draagvlak ontwikkelen en behouden voor het milieubeleid;
- Het gedrag veranderen om milieudoelen te halen;
- Het eigen handelen van de gemeente Leusden uitdragen.

Regelgeving en beleid

Het Verdrag van Aarhus regelt de openbaarheid van milieu-informatie, de inspraak bij milieubesluiten en rechtsbescherming. In 2005 zijn de Wet milieubeheer en de Wet openbaarheid van bestuur aangepast aan het verdrag.

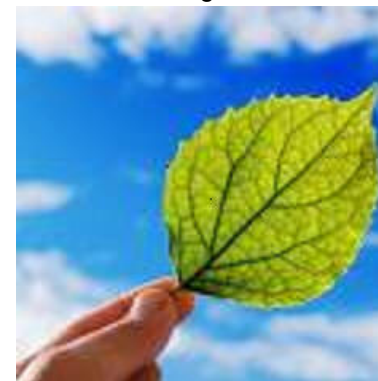
Gemeentelijk beleid tot nu toe

- In 2003 is het gemeentelijk Beleidsplan Milieuvoorlichting vastgesteld. In de nota 'Op weg naar een nieuwe communicatie agenda 2006-2010' is het gemeentebrede communicatiebeleid verwoord. Communicatiemiddelen die gebruikt worden zijn o.a. persberichten en –toelichtingen, de gemeentepagina, de gemeentelijke website en nieuwsbrieven.
- Jaarlijks wordt de afvalkalender verspreid onder de inwoners en krijgen maatschappelijke partners de Nieuwsbrief Milieuvisie.
- Op de gemeentelijke website staat informatie over diverse milieu-onderwerpen en gemeentelijke milieuplannen of staat er een verwijzing naar andere websites. Op

www.allesduurzaam.nl/leusden vindt men lokale adressen waar duurzame producten kunnen worden aangeschaft.

Ontwikkelingen

- Strategisch en planmatig communiceren over milieu-onderwerpen. Bij milieuvoorlichting zullen de missie en de doelstellingen van de gemeente duidelijk naar voren worden gebracht en zal de samenhang met de activiteiten worden gecommuniceerd.
- Het volgen van landelijke campagnes. Landelijke campagnes hebben een groot bereik. Bij samenloop tussen dergelijke campagnes en gemeentelijk beleid zal Leusden aansluiting zoeken bij landelijke campagnes.
- Verdere digitalisering biedt kansen voor ontsluiting van milieu-informatie. Het dienstverleningsproject zet in op vergroting van interactiviteit van de website.

Ambitie 2020

De gemeente Leusden streeft naar een toename van milieuvriendelijk gedrag en draagvlak voor het milieubeleid (B).

Doelstelling 2009-2013

- Strategisch en planmatig communiceren naar inwoners over het milieubeleid en –activiteiten door:
 - Milieuvoorlichting op te nemen in het milieu-uitvoeringsprogramma via een voorlichtingskalender (N);
 - Het volgen van landelijke campagnes (N);
 - Het verder ontsluiten van milieu-informatie via de website (N).

Samen met inwoners – Natuur- en milieueducatie

Natuur- en milieueducatie (NME) is van belang om mensen toe te rusten om natuur en milieu bewust een plaats te geven in hun afwegingen voor keuzes en gedrag. Het belang van de natuur voor de gezondheid en het welzijn van de mens wordt steeds duidelijker en ook onderschreven door wetenschappelijk onderzoek.

NME is een lange termijn leerproces gericht op het individu, op mensen in sociale verbanden (bijvoorbeeld in de buurt) en op het werk. Mensen betrekken bij hun leefomgeving betekent inspireren tot verantwoordelijkheid voor de kwaliteit ervan en dus voor een duurzame samenleving. Ook techniek, als onderdeel van NME, is belangrijk bij het bieden van een mogelijkheid om milieuproblemen te voorkomen of op te lossen.

Regelgeving en beleid

De rijksnota 'Kiezen, leren en meedoen' (2008) brengt nieuwe impulsen voor NME op landelijk gebied. Lidmaatschap van de Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling is vereist om eventuele voordelen van de nieuwe rijksnota te kunnen benutten.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

De gemeente Leusden vindt het belangrijk dat mensen al in hun jeugd verwondering en respect voor de natuur wordt bijgebracht en wordt geleerd eigen verantwoordelijkheid te dragen. Uit onderzoek blijkt dat zij als volwassenen dan meer oog hebben voor de milieuproblematiek en zich verantwoordelijk voelen voor een duurzame oplossing ervan.

De voornaamste doelgroep is dan ook de jeugd, zowel in schoolverband als daarbuiten (buitenschoolse opvang en jeugdclub). Een nevendoelstelling van NME is dat de kinderen hun eigen woonomgeving leren kennen. In haar streven naar een duurzame samenleving heeft de gemeente Leusden ervoor gekozen NME structureel als beleidsinstrument in te zetten.

De belangrijkste taken van het Centrum (CNM 'De Schoolsteeg') zijn:

- Ondersteuning van het basisonderwijs bij NME en techniek, via de organisatie van buitenexcursies en het beschikbaar stellen van materialen waarmee kinderen op een zelfontdekkende manier bezig kunnen zijn;
- Ondersteuning van de buitenschoolse opvang en een Jeugdclub;
- Exploitatie van de natuur-educatieve tuin (Struintuin);
- Volwasseneneducatie door lezingen, excursies en cursussen;
- Loket en makelaar zijn voor vragen over de natuur (koppelen van vragen van inwoners en organisaties);
- Opleiding van vrijwilligers en stagiaires;
- Verhuur van het gebouw aan organisaties die natuur- en milieu-activiteiten organiseren.

In het aanbod van het Centrum is de educatie over thema's die zijn opgenomen in dit milieubeleidsplan al ingebed. Er zijn lessen en materialen beschikbaar over milieuthema's zoals energie, klimaat, afval en water. Het aanbod van CNM de Schoolsteeg is digitaal beschikbaar op www.schoolsteeg.nl. Op deze website is ook de Groene Agenda te vinden. Het Centrum gebruikt de volgende communicatiemiddelen: de website, SchoolsteegActueel, SchoolsteegInfo, het Jaarnieuws en persberichten.

Het Centrum werkt zo veel mogelijk vraaggericht en speelt in op de actualiteit. Bij de realisatie van de doelstellingen is het Centrum afhankelijk van een goede samenwerking met een groot aantal maatschappelijke organisaties en de inzet van vele vrijwilligers. Door deze vrijwilligers wordt een groot deel van de uitvoerende taken zowel voor de scholen als in de tuin verricht. Ook de komende periode wordt hierop ingezet. Het Centrum werkt ook in de provincie samen met andere natuurorganisaties.

Ontwikkelingen

- Het gebruik van het landelijk NME netwerk en aanhaken bij de nieuwe landelijke NME-nota.
- Het uitbouwen en uitbreiden van activiteiten / aanbod. Het gebruik maken van sponsoring voor projecten.

Ambitie

De gemeente Leusden streeft naar een toename van milieuvriendelijk gedrag en kennis en waardering voor natuur en milieu bij inwoners van Leusden en met name basisscholieren (B).

Doelstellingen 2009-2013

- Alle basisschoolkinderen hebben jaarlijks gemiddeld vier tot vijf maal contact met het Centrum (B).
- Productie van jaarlijks 2 nieuwe lessen en de productie / herziening van 3 leskisten (B).
- Educatie aan volwassenen via lezingen, excursies en cursussen minimaal op huidige niveau (B).
- Benadering van minimaal 2 sponsors per jaar (NB).
- De Struintuin zo goed mogelijk onderhouden en zoveel mogelijk inzetten bij natuuronderwijs (N).
- Mogelijkheden benutten voor buitenschoolse opvang in de Struintuin (rekening houdend met de capaciteit van zowel het Centrum als van de tuin) (N).
- Mogelijkheden bieden voor reïntegratie van langdurig werklozen en/of zieken (N).

Samen met inwoners – Participatie

In Leusden zijn wijkplatforms of –onderdelen, milieu-organisaties, en diverse werkgroepen actief. Ook via participatie kan de gemeente haar milieudoelstellingen realiseren.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

- In het kader van het Milieusamenwerkprogramma worden jaarlijks samen met maatschappelijke partners projecten uitgevoerd met name gericht op milieubewustwording.
- Er wordt jaarlijks een milieuvond georganiseerd om contacten te leggen met maatschappelijke partners, het milieubeleid uit te dragen en samenwerking vorm te geven.

Ontwikkelingen

- De gemeente Leusden wil inwonersparticipatie verder ontwikkelen. Voor het milieubeleid is de insteek het ondersteunen en faciliteren van duurzame initiatieven.
- Naast communicatie kunnen (gemeentelijke) financiële regelingen duurzaam consumeren en milieuvriendelijk gedrag stimuleren.

Ambitie 2020

De gemeente Leusden streeft naar een toename van milieuvriendelijk gedrag en draagvlak voor het milieubeleid (B).

Doelstelling 2009-2013

- Ondersteunen en faciliteren van duurzame initiatieven van wijkplatforms en maatschappelijk organisaties (B-N).
- Stimuleren en uitdragen van lokale duurzame initiatieven door het jaarlijks uitreiken van de Milieuprijs (B).
- Organiseren van een jaarlijkse milieuvond (B).

2.4 De gemeente als voorbeeld

De gemeente wil vanuit de voorbeeldfunctie haar beleid uitdragen en zelf het 'goede' voorbeeld geven.

Regelgeving en beleid

Er is diverse Europese en nationale regelgeving van toepassing op de gemeentelijke organisatie. In het Klimaatakkoord tussen gemeenten en het rijk is afgesproken dat gemeenten in 2010 voor 75% duurzaam inkopen en in 2015 voor 100%.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

- Het college heeft uitgesproken om in 2010 een klimaatneutrale organisatie te zijn. Er wordt blijvend ingezet op energiebesparing en onvermijdelijke uitstoot van CO₂ wordt gecompenseerd.
- Er is een gemeentelijk intern milieuzorgprogramma voor 2007 en 2008 vastgesteld.
- In het Milieubeleidsplan 2004-2007 waren doelstellingen opgenomen om het water-, elektriciteit- en gasverbruik voor gemeentelijke gebouwen met 10% terug te dringen en om 90% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. Het gasverbruik van de vier grootste gemeentelijke gebouwen is met 10% gedaald sinds 2004. De gemeente gebruikt groene stroom voor gemeentelijke gebouwen, pompgemalen en openbare verlichting. In de periode 2004-2008 zijn 8 Energieprestatie adviezen uitgevoerd voor gemeentelijke gebouwen.
- De gemeente heeft een plan voor de openbare verlichting waarin de aspecten veiligheid, energie en lichthinder een plaats hebben. Bij de reconstructie van de Randweg in 2008 is dynamische verlichting toegepast.
- Voor de gemeentelijke gebouwen en de gemeentelijke werkzaamheden worden de Nationale pakketten duurzaam bouwen gehanteerd. Er wordt duurzaam geproduceerd hout toegepast en toepassing van zink, koper of lood als hemelwaterafvoer wordt vermeden.
- Chemische bestrijdingsmiddelen worden alleen in uitzonderlijke situaties toegepast op verhard oppervlak tijdens droge dagen (DOB methode).
- In 1996 heeft het college een vervoersplan vastgesteld voor de gemeentelijke organisatie. Bestuurders van gemeentelijke voertuigen krijgen een cursus 'Het Nieuwe Rijden' en nieuwe

dieselloertuigen krijgen een roetfilter. Voor het werkverkeer kan een auto van Greenwheels worden gebruikt.

- De gemeentelijke organisatie heeft in 2007 en voorgaande jaren bij ongeveer 60% van de inkoop duurzaamheid betrokken.
- Uit een MVO scan (2008) blijkt dat er veel initiatieven worden uitgevoerd maar dat beleid en een integrale aanpak ontbreekt. Voor groenbeheer, schoonmaak en reprodiensten wordt gebruik gemaakt van Eemfors.

Ontwikkelingen

- Bij de revitalisering van het gemeentehuis duurzaamheid en energie meenemen als uitgangspunt.
- Inspelen op landelijke ontwikkelingen op het gebied van Cradle to Cradle bij het inkoopbeleid.

Ambitie 2020

De gemeentelijke organisatie vervult een voorbeeldfunctie naar inwoners en bedrijven. Nieuwe gemeentelijke gebouwen worden in 2020 energieneutraal gebouwd. In 2020 is de gemeentelijke organisatie klimaatneutraal zonder compensatie van CO₂-uitstoot.

Doelstellingen 2009-2013

De gemeentelijke organisatie:

- Is een klimaatneutrale organisatie in 2010 en compenseren wij maximaal 25% (NB).
- Koopt in 2013 100% duurzaam in conform de Landelijke duurzaamheidscriteria voor inkoop (Senter Novem) (N).
- Realiseert 2% energiebesparing per jaar bij bestaande gemeentelijke gebouwen (20% in 2012 t.o.v. 2003) (N).
- Onderzoekt in 2011 de mogelijkheden voor toepassing van duurzame energie in gemeentelijke gebouwen (N).
- Gaat uit minimaal van een aangescherpte epc van 20% bij nieuwbouw van gemeentelijke gebouwen (N).
- Past duurzaam bouwen beleid toe bij eigen gebouwen (B).
- Heeft een geactualiseerd gemeentelijk vervoersplan in 2012 (N).
- Past de nieuwste technieken bij toe bij nieuwe werken of vervanging van openbare verlichting (N).
- Neemt deel aan de benchmarks – Milieubarometer voor overheidskantoren (SenterNovem) en De Lokale Duurzaamheidsmeter (COS) – en communiceert hierover (NB).

3 Schoon en veilig

De gemeente Leusden wil een goede en gezonde leefomgevingskwaliteit realiseren. Hierbij gaat het om het waarborgen van de kwaliteit van de leefomgeving op minimaal het wettelijk niveau. In de paragrafen 3.1 t/m 3.9 wordt hier nader op ingegaan.

3.1 Bodem

De gemeente Leusden heeft een relatief schone bodem. Op enkele plaatsen is de bodem verontreinigd. Voor zover bekend zijn er in Leusden geen directe gevaren voor de volksgezondheid te verwachten. De locaties die de afgelopen jaren zijn onderzocht, zijn opgenomen op de themakaart bodem.

Regelgeving en beleid

De *Lagenbenadering* is in 2005 ontwikkeld en er worden drie lagen onderscheiden.

- De occupatielaag behandelt de aspecten die een relatie hebben met het bovengronds gebruik van de bodem.
- De ondergrond behandelt de aspecten van de bodem die te maken hebben met de diepe ondergrond.
- De netwerklaag is de laag hiertussen.

Milieuverkenningen bij ruimtelijke vraagstukken kunnen worden uitgevoerd aan de hand van deze benadering (b.v. bodemenergie, (grond)waterbeheer en bodembeheer).

Het beleid is gericht op het duurzaam gebruik van de bodem. De bodem is als drager van vele functies de basis voor een gezonde en veilige functievulling, zoals voedselproductie, ecologie, energiewinning en CO2-opslag.

- In de Wet bodembescherming is het wettelijk beschermingsniveau neergelegd voor de bodem. Het Besluit bodemkwaliteit (2008) moet de bodem beter beschermen en meer ruimte bieden voor nieuwe bouwprojecten, zoals woningen en wegen. Het besluit geeft gemeenten en provincies meer verantwoordelijkheid om de bodem te beheren. Naast de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit is per 1 juli 2008 een nieuw stoffenpakket voor bodem-onderzoeken geïntroduceerd.

Gemeentelijk beleid

- De gemeente Leusden is een relatief schone gemeente en heeft daarom geen apart bodembeleid opgesteld. Op grond van het Besluit Bodemkwaliteit heeft de gemeente Leusden in 2008 een Bodemfunctiekaart opgesteld.
- Voor Asbest is beleid opgesteld. De aanwezigheid van asbest in en op de bodem vraagt constante aandacht. Uitgangspunt is dat bij constatering van asbest in en op de bodem, dit zo spoedig mogelijk op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze wordt opgeruimd. Het minimaliseren van eventuele gezondheidsrisico's staat hierbij voorop.

Ontwikkelingen

- Voor bodem bestaat de tendens van centraal naar een decentraal en gebiedsgericht beheer. Enerzijds ontstaat een grotere lokale beleidsvrijheid, anderzijds leidt dit tot een toename van de gemeentelijke uitvoeringsopgave. De provincie is bezig met het opstellen van een provinciale bodemvisie.

Doelstelling 2009-2013

- Door preventieve maatregelen ontstaan geen nieuwe bodemverontreinigingen (wet. B).
- Historische bodemverontreinigingen zijn gesaneerd of beheersbaar. De bodem is geschikt voor een duurzaam gebruik (wet. B).
- Er is een duidelijk overzicht van de aard en hoeveelheid toegepaste grond en bagger binnen de gemeentelijke werken (wet. N).
- Het informeren van inwoners en bedrijven door bodeminformatie via de website beschikbaar te stellen (wet. N).

3.2 Water

Leusden is een gemeente met redelijk veel water binnen de bebouwde kom in de vorm van stadsvijvers, watergangen en sloten. Het oppervlaktewater in Leusden heeft vooral een kwantitatieve functie als waterberging voor het opvangen van regenwater en incidenteel bij riooloverstorten. Alle wateren dragen in meer of mindere mate bij aan de belevingswaarde van de woonwijken en de groenvoorzieningen. De meeste stadswateren zijn in beheer bij het Waterschap Vallei en Eem. Uiteindelijk voeren de stadswateren in Leusden af op het Valleikanaal.

De kwaliteit van het oppervlaktewater in Leusden wordt onder meer beïnvloed door riooloverstorten en diffuse bronnen. Op een aantal plaatsen komen verhoogde concentraties voor van koper en zink. Het waterschap meet periodiek de kwaliteit van het stedelijk water. In 2004 zijn baggerwerkzaamheden uitgevoerd om de waterkwaliteit te verbeteren.

De toestand van de natuur in en langs het overgrote deel van de stadswateren in Leusden behaalt voornamelijk een basisniveau (ecoscan voor het stedelijk water, waterschap 2004, zie themakaart water). Hoge natuurkwaliteiten zijn deels gelegen aan de randen van het bebouwde gebied, waar het water grenst aan weinig beïnvloed natuur en agrarisch land.

Voor bebouwing en agrarische activiteiten wordt de grondwaterspiegel verlaagd. Enkele (verdrogingsgevoelige) natuurgebieden zijn juist gebaat bij een hoge grondwaterspiegel. In onder andere het project De Schammer is voorzien in waterberging. Er zijn geen waterwingebieden binnen de gemeentegrenzen. Het gebied aan de noordkant van de Leuserheide ligt in de invloedssfeer van een waterwingebied in Amersfoort.

Regelgeving en beleid

De Europese kaderrichtlijn (2000) moet er voor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater in 2015 op orde is. De kwaliteit van het oppervlakte moet voldoen aan normen voor chemische en ecologische kwaliteit.

In de Wet gemeentelijke watertaken (2008) is de zorgplicht voor het afvalwater, het grondwater en de afvoer van het hemelwater

geregeld. De Wet verontreiniging oppervlaktewater stelt eisen aan het lozen van afvalwater. Voor ruimtelijke plannen moet de watertoets uitgevoerd worden. De provincie is bevoegd gezag inzake de Grondwaterwet.

Gemeentelijk beleid

- De gemeente heeft een Rioleringsplan (2004-2008) waarbij wordt uitgegaan van de 'basisinspanning'. Bij onderhoud en nieuwe aanleg wordt vooral een (verbeterd) gescheiden rioleringsstelsel toegepast, zodat regenwater in het oppervlaktewater terecht komt. In Leusden is er 83 % (verbeterd) gescheiden aangelegd.
- De gemeente heeft een Plan van aanpak voor Diffuse Bronnen (2006-2010) vastgesteld. Bij de inrichting en beheer van de openbare ruimte, bij nieuwbouwplannen en bij gemeentelijke gebouwen worden uitlozend materiaal en chemische bestrijdingsmiddelen vermeden.

Ontwikkelingen

Negen waterbeheerswetten gaan eind 2009 op in de Waterwet. In de Waterwet staat integraal waterbeheer centraal. De saneringsregelgeving voor waterbodems gaat van de Wet bodembescherming naar de Waterwet. Ook het grondwater gaat er onder vallen.

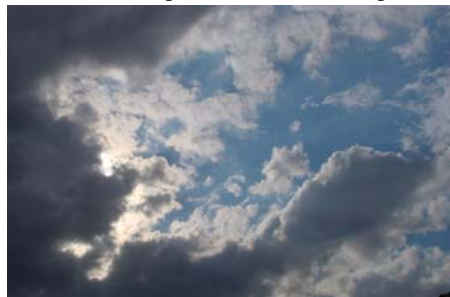
Doelstelling 2009-2013

- Uitvoeren van het Plan van aanpak diffuse bronnen en evalueren in 2011 (wet. B).
- Opstellen en uitvoeren van een verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2009-2013 op basis van de Wet gemeentelijke watertaken en de Wet milieubeheer (wet. N).
- Samen met het waterschap een waternota Leusden opstellen en uitvoeren voor het stedelijk watersysteem om (N):
 - de gewenste beeldkwaliteit van het oppervlaktewater te bepalen;
 - afspraken te maken over uitvoeringsmaatregelen.

3.3 Lucht en geur

De luchtkwaliteit in de gemeente Leusden voldoet in grote mate aan de normen (zie themakaart lucht). De twee belangrijkste luchtverontreinigende stoffen zijn stikstofdioxide en fijn stof. Deze stoffen zijn met name afkomstig van het verkeer (onder andere A28). Er worden geen inwoners blootgesteld aan concentraties luchtverontreinigende stoffen die hoger zijn dan de wettelijke normen. Het thema lucht heeft samenhang met de thema's geluid en verkeer en vervoer.

De luchtkwaliteit in het buitengebied (fijn stof) wordt voornamelijk beïnvloed door de uitstoot van agrarische bedrijven. In Leusden zijn er momenteel 53 intensieve veehouderijen. Op een aantal plaatsen in het buitengebied kunnen deze bedrijven mogelijk geurhinder veroorzaken. In Leusden zijn er geen industriële bedrijven die een geurbron vormen.

Regelgeving en beleid

De normen en regels voor luchtkwaliteit vloeien direct voort uit richtlijnen die de Europese Unie heeft vastgesteld. In de Wet milieubeheer is een hoofdstuk opgenomen over luchtkwaliteit, de 'Wet luchtkwaliteit'. De wet voorziet in de mogelijkheid dat in geval van kleinere ruimtelijke projecten, zogenaamde Niet In Betekende Mate (NIBM) projecten, geen afzonderlijke maatregelen behoeven te worden getroffen om aan de grenswaarden te voldoen.

Wanneer een project de NIBM-grens overschrijdt, is in de wet een programma-aanpak opgenomen het zogenaamde. Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dit is een programma waarin rijk, provincies en gemeenten samenwerken om maatregelen te nemen die nodig zijn om in Nederland de wettelijke normen te halen. Het NSL is op 7 april 2009 goedgekeurd door de Europese Commissie en op 1 augustus 2009 in werking getreden. Door de verschillende overheden worden er al maatregelen getroffen ter verbetering van de luchtkwaliteit en ten behoeve van de gezondheid van de burgers.

Een onderdeel van de Europese richtlijn voor de luchtkwaliteit en schonere lucht betreft de normstelling voor zeer fijn stof, PM_{2,5}. Er kan nog geen drempelwaarde worden vastgesteld waaronder deze stof geen risico vormt. Daarom is de aanpak voor het zeer fijne stof gericht op algemene vermindering van concentraties in stedelijke achtergrondgebieden, in combinatie met een streefwaarde en grenswaarde. In 2013 worden de PM_{2,5} bepalingen geëvalueerd.

In de Wet geurhinder en veehouderij worden normen gegeven voor de geurbelasting afkomstig van veehouderijen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen binnen en buiten de bebouwde kom en in en buiten concentratiegebieden.

Gemeentelijk beleid

- De ruimtelijke projecten in Leusden dragen Niet In Betekende Mate bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit en hoeven niet afzonderlijk te worden getoetst.
- De gemeente heeft samen met andere regiogemeenten een Actieplan Luchtkwaliteit opgesteld. Het Actieplan bevat vooral verkeers- en vervoer maatregelen om op lokaal niveau de luchtkwaliteit te verbeteren (b.v. verbeteren doorstroming).
- Er is beleid opgesteld om in bepaalde gevallen het verbranden van snoeihout toe te staan.

Ontwikkelingen

- Het schoner worden van het autoverkeer en verkeersmaatregelen kunnen een positief effect hebben op de luchtkwaliteit. Maar een mogelijke toename van het autoverkeer kan resulteren in meer uitstoot van luchtverontreinigende stoffen.
- Ontwikkelingen in het buitengebied benutten om mogelijke geurhinder terug te dringen.

Doelstelling 2009-2013

- Opstellen van een 3 jaarlijkse Rapportage luchtkwaliteit (wet. B).
- Uitvoering van het Actieplan Luchtkwaliteit (N).
- Stimuleren rijden op aardgas door het meewerken aan de realisatie van een 'groen' tankstation (N).

3.4 Geluid

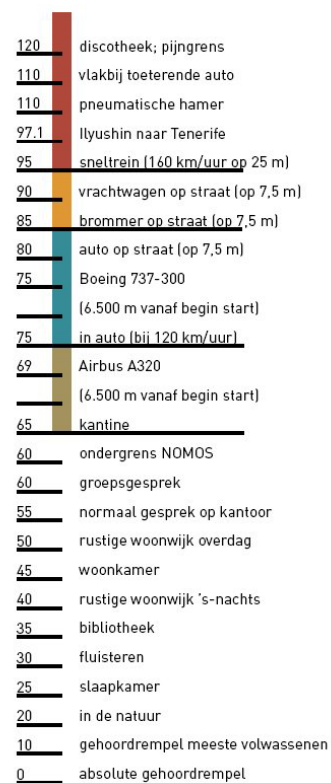
De gemeente Leusden kent weinig grote knelpunten ten aanzien van geluid (zie themakaart geluid). Het buitengebied en de landgoederen zijn in het algemeen als stil aan te merken. De verkeersdruk zorgt er voor dat op een aantal locaties de landelijke voorkeursgrenswaarde voor geluid nadert. In het noordwesten is de A28 een belangrijke geluidsbron. Het thema geluid heeft samenhang met de thema's lucht en verkeer en vervoer. De geluidsoverlast van bedrijven is beperkt. Het vliegverkeer van en naar Soesterberg was tot 1 januari 2009 een bron van geluid.

Regelgeving en beleid

De Europese richtlijn voor omgevingslawaaï harmoniseert de dosismaten voor geluid en verplicht landen de geluidbelasting te rapporteren en publiceren. De maximale geluidbelasting door bedrijven wordt geregeld via de Wet milieubeheer. De geluidsnormen voor weg- en railverkeer zijn vastgelegd in de Wet geluidhinder (2007). In deze wet worden ook regels gesteld aan gezoneerde bedrijventerreinen. In de provinciale milieuverordening is geen stiltegebied in en om Leusden aangewezen.

Gemeentelijk beleid

- Het beleid voor het vaststellen van hogere grenswaarden is in 2007 vastgesteld. In 2007 en 2008 zijn er voor 5 locaties hogere grenswaarden bepaald.

- Begin 2009 heeft het college de Geluidnota vastgesteld. De Geluidnota gaat in op het geluidbeleid voor bedrijven en bedrijventerreinen en ontheffingen voor festiviteiten en evenementen. Daarnaast bevat de nota uitgangspunten bij ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud van ontsluitingswegen en wijzigingen in de verkeerscirculatie.

Ontwikkelingen

- In 2012 dienen agglomeraties van bepaalde omvang de geluidbelasting in kaart te brengen (Leusden valt waarschijnlijk in een agglomeratie).
- Technische ontwikkeling maken auto- en vrachtverkeer in de toekomst stiller, echter een toename van de mobiliteit kan resulteren in een grotere geluidbelasting.
- Bij onderhoud aan wegen en ruimtelijke ontwikkelingen wordt de (toekomstige) geluidbelasting onderzocht. Veranderingen bij de A1 en A28 hebben gevolgen voor de automobiliteit in en om Leusden en de geluidbelasting.
- Het rijk is bezig met een herziening van de Wet geluidhinder met als doel om de geluidsoverlast afkomstig van het verkeer verder terug te dringen. Hierin worden geluidproductieplafonds geïntroduceerd. Hierdoor is het niet langer mogelijk dat sluipende groei van geluidsoverlast plaatsvindt door toenemend weggebruik. Dit kan op termijn gevolgen hebben voor de gemeentelijke Geluidnota.

Doelstelling 2009-2013

- Opstellen en bijhouden geluidbelastingkaart medio 2012 (wet. N).
- Hanteren van het beleidskader voor het vaststellen van hogere grenswaarden voor geluidhinder (B).
- Hanteren van de beleidsuitgangspunten uit de Geluidnota (deels wet. B).

3.5 Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's voor de omgeving bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen zoals vuurwerk, lpg en munitie over weg, water en spoor en door buisleidingen (zie themakaart externe veiligheid).

Bij het LPG tankstation aan de Randweg wordt de norm voor de oriënterende waarde voor het groepsrisico overschreden. Hiervoor geldt een verantwoordingsplicht in het kader van de ontwikkeling van 't Spieghel.

Door de gemeente Leusden loopt een hoofdgastransportleiding. Op de website van de provincie Utrecht is een risicokaart beschikbaar.

Regelgeving en beleid

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het Bevi heeft als doel zowel individuen als groepen burgers een minimum beschermingsniveau

te garanderen tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen.

Binnen het thema externe veiligheid spelen de begrippen Plaatsgebonden Risico (PR) en Groepsrisico (GR) een belangrijke rol. Met het inwerkingtreden van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (Brzo 1999) heeft Nederland het grootste deel van de Europese Seveso-II-richtlijn in nationale wetgeving vastgelegd.

Gemeentelijk beleid

- De gemeente Leusden sluit zo veel mogelijk aan bij het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV) 2006-2010.
- Het voorkomen en oplossen van externe veiligheidproblemen vindt veelal plaats in het kader van ruimtelijke planvorming. Tijdige inbreng van deskundigheid vanuit de gemeente en de Brandweer kunnen toekomstige knelpunten voorkomen. Bestaande situaties kunnen worden voorzien van een beheersplan of maatregelen.

- In het kader van crisisbeheersing worden milieuaspecten ingebracht door het Actiecentrum milieu of door het Waterschap voor het waterdeel (oppervlaktewater).

Ontwikkelingen

- Op de lange termijn (na 2020) neemt de betekenis af van LPG als motorbrandstof. Op termijn vormen brandstoffen als aardgas en later ook waterstof belangrijke alternatieven voor de huidige motorbrandstoffen. Inmiddels is het gebruik van aardgas in opkomst. Het rijden op waterstof staat nu nog in de kinderschoenen en heeft qua interne en externe veiligheid meer studie en ontwikkeling nodig.
- Er is onduidelijkheid in het beleid t.a.v. buisleidingen. De regelgeving op het gebied van buisleidingen staat op het punt om te veranderen.

Doelstelling 2009-2013

- Het verkleinen van de kans op het ontstaan van een calamiteit en het zoveel mogelijk beperken van effecten (wet. B).
- Alle ruimtelijke plannen zijn voorzien van een paragraaf externe veiligheid (wet. B).

3.6 Bedrijven

De gemeente Leusden heeft ongeveer 800 bedrijven waarvan 540 bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen. Ongeveer 140 van deze Wm-bedrijven zijn agrarisch. De Leusdense bedrijven zijn over het algemeen middenmoters qua milieuedrag.

Regelgeving en beleid

Milieuregels voor bedrijven zijn vooral gebaseerd op de Wet milieubeheer en de Wet geluidhinder. Met de komst van het Activiteitenbesluit in 2008 zijn minder bedrijven vergunningplichtig geworden. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Wabo genoemd, zal naar verwachting medio 2010 in werking treden. De milieuvergunning zal deel gaan uitmaken van de omgevingsvergunning.

Voor agrarische bedrijven gelden naast de Wet geurhinder en veehouderij ook de Wet ammoniak en veehouderij, het Besluit Landbouw en het Besluit huisvesting. Het Besluit huisvesting vereist op termijn emissie-arme stallen, agrarische ondernemers zullen een besluit moeten nemen over investeringen. Verwachting is dat de komende jaren steeds meer agrarische bedrijven onder het Besluit Landbouw komen te vallen en niet meer vergunningplichtig zullen zijn.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

- De milieuvergunningverlening en –handhaving wordt uitgevoerd door het Servicebureau Gemeenten (voorheen het gewest Eemland).
- In regionaal verband is beleid geformuleerd op het gebied van de milieuhandhaving: de Handhavingsstrategie en het Handhavingsprogramma. Daarnaast wordt de handhaving getoetst aan de eisen uit de Professionalisering van de milieuhandhaving.
- Het gemeentelijk project 'Kansen voor Boeren' richt zich op het pakken van kansen voor de agrarische bedrijven. Dit is een uitwerking van het Beleidsplan 'Binnen in het buitengebied'.

Eén van de doelstellingen is het stimuleren van een duurzaam economisch perspectief voor de landbouw.

Ontwikkelingen

- Steeds meer bedrijven zijn bezig met een vorm van maatschappelijk verantwoord ondernemen (onderzoek 2008 KvK, 40% van de ondernemers).
- Bedrijven kunnen inspelen op of aansluiten bij nieuwe ontwikkelingen op het gebied van Cradle to Cradle, duurzame energie en energiebesparing en mobiliteit(smanagement). B.v. door het toepassen van de best beschikbare technieken voor energiebesparende maatregelen in plaats van terugverdientijden.
- Inspelen op ontwikkelingen op het gebied van duurzame bedrijventerreinen bij 't Spieghele of bij kleine ontwikkelingen.

Doelstelling 2009-2013

De gemeente Leusden streeft naar het verminderen van milieubelasting, risico's, en hinder door Leusdense bedrijven en een toename van milieuvriendelijk gedrag (wet. B) door:

- Het op adequaat niveau houden van milieuvergunningverlening en -handhaving, zodat de toegestane wettelijke normen niet worden overschreden. Alle bedrijven hebben een actuele vergunning op het gebied van de verruimde reikwijdte (wet. B).
- Jaarlijks via het Regionaal handhavingsprogramma milieu projecten uitvoeren op het gebied van handhaving van de verruimde reikwijdte (m.n. afvalpreventie en energie) (wet. B).
- Het ondersteunen en faciliteren van initiatieven van Leusdense bedrijven en het gezamenlijk uitvoeren van projecten op onder meer het gebied van:
 - Bewustwording zoals 'Met belgerinkel naar de Winkel' (N);
 - Klimaatbeleid en lichthinder (NB).

3.7 Ecologie en biodiversiteit

De gemeente Leusden ligt met de Leusderheide en landgoed Den Treek op de rand van de Utrechtse Heuvelrug en maakt onderdeel uit van de Gelderse Vallei. In de gemeente liggen een tweetal natuurmonumenten, de Schoolsteegbosjes en Groot Zandbrink. Groot Zandbrink is tevens aangemeld als Natura 2000-gebied. Een groot deel van het buitengebied behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur en / of de Robuuste Ecologische Verbindingszone die de Utrechtse Heuvelrug met de Veluwe verbindt (zie de themakaart natuur, samengesteld op basis van provinciale Natuurgebiedsplannen en het gemeentelijk Groenbeleidsplan). Het Valleikanaal en de beken vormen natte ecologische verbindingzones.

Regelgeving en beleid

De Flora en Faunawet en de Vogel- en Habitatrichtlijn bieden bescherming aan soorten. Het kabinet wil de regeling van de soortenbescherming in de Flora- en faunawet vereenvoudigen en snijden in de uitvoeringsregelingen. De ministerraad heeft het voornemen om drie natuurwetten te integreren: de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Daarmee wordt de wetgeving voor de bescherming van de natuur sterk vereenvoudigd.

Er liggen Natuurgebiedsplannen voor de Gelderse Vallei en de Utrechtse Heuvelrug om de Ecologische Hoofdstructuur en de Robuuste Ecologische Verbindingszone te realiseren. De Ecologische Hoofdstructuur is opgenomen in het streekplan. De Ministeries van VROM en LNV hebben het reconstructieplan voor de buitengebieden van de Gelderse Vallei en Utrecht-oost goedgekeurd.

De nieuwe Wet ammoniak en veehouderij biedt de mogelijkheid om voor verzuring gevoelige gebieden extra bescherming te bieden tegen ammoniak-uitstoot van veehouderijen. De provinciale verzuringskaart Wet ammoniak en veehouderij wordt waarschijnlijk in 2009 vastgesteld.

Gemeentelijk beleid

- De gemeente heeft haar visie en ambitie voor natuur en ecologie vastgelegd in een groenbeleidsplan voor het stedelijk gebied en een landschapsonwikkelingsplan (LOP) voor het buitengebied.
- De visie 'Binnen in het Buitengebied' heeft als doel het bevorderen van een duurzaam economisch perspectief voor de landbouw, recreatie en natuur. De gemeente concentreert zich de komende jaren op de uitvoering van deze visie b.v. door het project Kansen voor Boeren.
- Via het bestemmingsplan buitengebied wordt bescherming geboden aan natuur en ecologie en ontwikkelingsmogelijkheden.
- De kansen voor het milieubeleid liggen met name op het versterken van de ecologie, opwaarderen van biodiversiteit en het terugdringen verzuring en vermessing.

Ontwikkelingen

- Intensievere inventarisatie van planten- en diersoorten, zodat bij ruimtelijke en infrastructurele ontwikkelingen en beheer beter rekening wordt gehouden met de ecologische waarden in het gebied en het bijhouden in een informatiesysteem.

Doelstelling 2009-2013

- Het vergroten van de biodiversiteit en het versterken van ecologie door:
 - Het implementeren van de Flora- en Faunawet (wet. N) (het ontwikkelen van gedragscodes, uitvoeren van inventarisaties en bijhouden in een informatiesysteem);
 - Het aanpassen van maaibestekken aan ecologische potenties (vlindervriendelijk bermbeheer) (N);
 - Het ondersteunen van het opstellen van een beheerplan voor de aanwijzing van Natura 2000-gebied Groot Zandbrink (wet. N);
 - Het mede uitvoeren van de Agenda Landschap Vallei (behoud en herintroductie van kleinschalige landschapselementen) (N);
 - Het stimuleren en ondersteunen van de realisatie van Ecologische Verbindingszones (in stedelijk en buitengebied) (B);

- Het uitvoeren van het landschapsontwikkelingsplan en groenbeleidsplan. Het opstellen van een meerjarenprogramma voor de uitvoering van het LOP in 2010 (B/N);
 - Het uitvoeren van gebiedsgerichte projecten 'De Groene Agenda Centraal Buitengebied', 'Langesteeg / Schoolsteeg' en 'landgoed Den Treek-Henschoten' (B);
 - Het ondersteunen van de Vallei Horstee en het Platform Valleigoed (B).
- Het terugdringen van verzuring en vermisting afkomstig van de landbouw door:
 - Het uitvoeren van regelgeving (wet. B);
 - Het uitvoeren van reconstructieplannen (deels wet. B);
 - Het ondersteunen van de Vallei Horstee en het Platform Valleigoed (B).

3.8 Verkeer en vervoer

Bij verkeer en vervoer zijn verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid belangrijke uitgangspunten. Vanuit milieu is met name leefbaarheid van belang. Verkeers- en vervoersbewegingen hebben negatieve effecten op de luchtkwaliteit en CO₂-uitstoot, geluidbelasting en bodemkwaliteit. Daarnaast leggen verkeer en vervoer druk op schaarse brandstoffen en het landschap. Het thema verkeer en vervoer heeft samenhang met de thema's geluid, lucht, klimaat en energie en ruimtelijke ontwikkeling.

Knelpunt in Leusden is de afwikkeling van het verkeer in de spits en het sluipverkeer. Voor het verbeteren van de bereikbaarheid staan infrastructurele projecten op stapel (zoals de verlegging Maanweg). Leusden is gezien haar ligging afhankelijk van maatregelen op het hoofdwegennet (A28, A1 en A30).

Regelgeving en beleid

De Nota mobiliteit (2005) zet in op een toename van de betrouwbaarheid van weg, spoor en water. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat werkt aan het terugdringen van de files, op korte termijn (bijvoorbeeld de aanleg van spitsstroken), op middellange termijn (snelle besluiten over nieuwe projecten) en op lange termijn (invoering kilometerprijs).

Momenteel worden Pakketstudies uitgevoerd voor de ring Utrecht en de Driehoek Utrecht-Amersfoort-Hilversum. In deze studies worden naast maatregelen op het rijkswegennet (ook) concrete

maatregelen voor het onderliggend wegennet, het openbaar vervoer en de fiets uitgewerkt. Ook krijgt het onderwerp mobiliteitsmanagement nadrukkelijk aandacht.

De provincie Utrecht wil via het Strategisch Mobiliteitplan Provincie Utrecht (SMPU) de bereikbaarheidsproblemen en de daarmee gepaard gaande verkeersonveiligheid en aantasting van de leefbaarheid aanpakken.

Gemeentelijk beleid

- De gemeente heeft een Beleidsplan en een Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2001-2010. In het kader van nieuw beleid 2010 was ambtelijk voorgesteld om een nieuw Beleidsplan Verkeer en Vervoer op te stellen en waren middelen gevraagd, maar deze zijn niet toegekend. Daarnaast wordt ingezet op samenwerking in regionaal en provinciaal verband.
- De kansen voor het milieubeleid liggen met name op het gebied van het optimaliseren van openbaar vervoer en fietsvoorzieningen, mobiliteitsmanagement, het uitvoeren van maatregelen uit de Pakketstudies en het realiseren van een 'groen' tankstation.

Ontwikkelingen

- Het reguleren van parkeren in het centrum zou de keuzes van inwoners kunnen beïnvloeden om het korte verbruik terug te dringen.

Doelstelling 2009-2013

- Het terugdringen van milieu-effecten van verkeers- en vervoersbewegingen door:
 - Milieu-inbreng te leveren bij infrastructurele projecten, nieuwe beleidsplannen en nota's op het gebied van verkeer en vervoer (wet. B);
 - Het uitvoeren van verkeers- en vervoersmaatregelen uit beleidsplannen zoals het Klimaatactieplan, het Actieplan luchtkwaliteit en de Geluidnota (B);
 - Meewerken aan de realisatie van een 'groen' tankstation in Leusden (N);
 - Uitvoeren van bewustwordingsacties zoals 'het Nieuwe rijden' en 'Met belgerinkel naar de winkel' (B-N);
 - Het opstellen van een gemeentelijke nota Verkeersregelingen met maatregelen om de doorstroming te optimaliseren.

3.9 Ruimtelijke ontwikkeling en gebiedsgericht beleid

In Leusden is tot 2015 een aantal ruimtelijke ontwikkelingen ingezet of staan op stapel. Nieuwe grootschalige stedelijke ontwikkelingen zijn tot 2015 in mindere mate te verwachten, kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen worden wel verwacht.

Regelgeving en beleid

Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet op de Ruimtelijke ordening in werking getreden. Op basis hiervan is de gemeente verplicht om een structuurvisie vast te stellen. Daarnaast moet het gehele grondgebied van de gemeente gedekt zijn door bestemmingsplannen of beheersverordeningen (per 1 juli 2013). De digitale onderdelen van de Wro zullen op 1 januari 2010 in werking treden.

Gemeentelijk beleid

- De gemeente is bezig met het actualiseren en digitaliseren van bestemmingsplannen.
- De milieu-inbreng bij ruimtelijke ontwikkelingen gebeurt aan de hand van milieukwaliteitsprofielen uit het Milieubeleidsplan 2004-2007. De gemeente Leusden is ingedeeld in 4 gebiedstypen: Centrum, Woongebieden, Bedrijventerrein en Buitengebied (zie themakaart gebiedstypen). De milieukwaliteitsprofielen worden met dit milieubeleidsplan geactualiseerd (zie bijlage 2).
- De kansen voor milieu bij ruimtelijke ontwikkelingen liggen bij het tijdig en in verschillende projectfasen (initiatief, ontwerp, uitvoering en beheer) milieu-input te leveren.
- Bij ruimtelijke planvorming wordt de VNG publicatie "Bedrijven en milieuzonering" gemotiveerd toegepast.
- Bij een nieuwbouwlocatie is het uitgangspunt om 75% zongericht te verkavelen.

- De gemeente heeft een nota opgesteld waarin onder meer ruimtelijke randvoorwaarden worden aangegeven voor het plaatsen van antenne-installaties. De gemeente heeft geen bovengrondse hoogspanningsleidingen.

Ontwikkelingen

- De komende jaren is er een beperkt aantal nieuwe projecten en bestemmingsplannen gericht op ontwikkelingen.
- In 2010 zal worden gestart met het opstellen van een Structuurvisie voor Leusden. Hierbij zal worden ingegaan op de vraag of Leusden af is. Het gaat met name om ontwikkelingen voor de periode na 2015.
- Via het ruimtelijk spoor moeten we ons aanpassen aan klimaatverandering voor een veilige klimaatbestendige leefomgeving.
- Nieuwe initiatieven en innovatie bij bouwplannen wil de gemeente stimuleren. In het kader van het Klimaatactieplan wordt onderzocht of en hoe dit kan worden gefaciliteerd.

Doelstelling 2009-2013

- In elk ruimtelijk plan een milieuparagraaf opnemen (met behulp van de milieukwaliteitsprofielen). Hierbij moet onderscheid gemaakt worden tussen ontwikkel- en beheerplannen (wet. B).
- Bij (ontwikkel)plannen het uitvoeren van de watertoets (wet. B).
- Inzetten op duurzame instandhouding en versterking van groen en kwetsbare gebieden (buitengebied) (deels wet. B).
- Handhaven van bestemmingsplannen om de milieukwaliteit te bewaken (wet. B).
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen milieu-inbreng leveren en monitoren om milieudoelstellingen te realiseren (deels wet. B).
- Toetsen van duurzaam bouwen prestaties nieuwbouw en renovaties met het instrument 'GPR-gebouw' (deels wet. N).
- Toepassen van duurzaam bouwen beleid, bij gronduitgiftes worden afspraken gemaakt over duurzaam bouwen (B).

4 Uitvoering van dit plan

4.1 Organisatie en middelen

Het Leusdense milieubeleid wordt uitgevoerd door de gemeente Leusden en andere partners.

De gemeente Leusden zoekt nadrukkelijk externe partners op om gezamenlijk milieudoelstellingen te realiseren. Dit gebeurt via de jaarlijkse milieuvond, het gezamenlijk uitvoeren van projecten en het onderhouden van contacten met maatschappelijk partners.

Partners in de uitvoering zijn natuurlijk onze inwoners, wijkplatforms, bedrijven en organisaties zoals het CML Milieuorganisatie Leusden, Leusdense Ondernemersfederatie, Bedrijven Kring Leusden, Vallei Horstee, Gewestelijke Land en Tuinbouw Organisatie (GLTO) de Liniedijk, Waterschap Vallei en Eem, Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD), andere gemeenten en de provincie.

Binnen de gemeentelijke organisatie is de uitvoering van het milieubeleid een gedeelde verantwoordelijkheid, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Er wordt uitgegaan van integraliteit en doorwerking van het beleid op andere beleidsterreinen en portefeuilles. Alle portefeuillehouders zijn betrokken bij de uitvoering van dit milieubeleidsplan. Bestuurlijk is het college is verantwoordelijk voor de uitvoering.

Binnen de gemeentelijke organisatie zijn diverse organisatieonderdelen betrokken bij de uitvoering van het milieubeleid. Hieronder wordt per organisatie-onderdeel ingegaan op verantwoordelijkheid, capaciteit en middelen voor de uitvoering van de taken. In het algemeen moet worden opgemerkt dat de direct beschikbare middelen (capaciteit en budgetten) beperkt zijn.

Milieu

Milieu is onderdeel van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en verantwoordelijk voor het opstellen van het beleid en een deel van de uitvoering ervan (zie het uitvoeringsprogramma). Milieu fungeert als stimulator en aanjager voor het beleid en bij nieuwe ontwikkelingen. Milieu verzorgt ook de voorlichting voor wat betreft milieubeleid en milieu-informatie.

Voor het opstellen en deels uitvoeren van het milieubeleid is voor Milieu momenteel 2,9 fte ofwel 3730 uur beschikbaar. Hiervan is ongeveer 2/3 (2500 uur) wettelijk verplicht en 1/3 (1230 uur) vrije beleidsruimte. In 2006 is 0,44 fte bezuinigd op beleidsniveau. De beschikbare uren zijn exclusief de uren bij het Servicebureau Gemeenten en het Centrum voor Natuur en Milieu. Voor wat betreft de uitvoering van de milieutaken moet worden opgemerkt dat milieu gezien de beperkt beschikbare capaciteit kwetsbaar is.

Naast de beschikbare capaciteit zijn de *huidige budgetten* inzichtelijk gemaakt. Hieruit blijkt dat voor het totale milieubeleid een zeer beperkt budget beschikbaar is van € 15.785. De gemeente heeft de afgelopen jaren de subsidie klimaatbeleid ingezet als budget klimaatbeleid. Het werkbudget milieuvisie wat was toegekend in het Milieubeleidsplan 2004-2007 van 4 x € 6.000 is niet meer beschikbaar. Voor een aantal wettelijk verplichte taken, zoals lucht en geluid, waren in de begroting geen budgetten opgenomen.

In het onderstaande overzicht zijn nieuwe werkbudgetten opgenomen voor het milieu- en klimaatbeleid en de wettelijk verplichte taken die nodig zijn om de rol van de gemeente (een actieve opstelling en de voorbeeldfunctie) waar te kunnen maken. Deels worden deze gefinancierd uit bestaande middelen. Deels is dit nieuw beleid.

Voor wat betreft nieuw beleid is een aanvraag voor 2010 gedaan (voor € 9.900 structureel en € 125.000 incidenteel). De gemeenteraad heeft € 6.200 structureel en € 100.000 incidenteel toegekend. Voor het deel wat niet is toegekend of de uitvoering na 2010 ligt, zal de komende jaren budget gevraagd gaan worden in het kader van nieuw beleid. Deze activiteiten zijn onder voorbehoud. In de tabel op de volgende pagina en het uitvoeringsprogramma (bijlage 3) zijn de budgetten aangegeven.

Een deel van het nieuw beleid vloeit voort uit het Klimaatactieplan 2009-2012. Een onderzoek naar de mogelijkheden om energiebesparing en duurzame energie in bestaande bouw financieel te stimuleren maakt deel uit van het actieplan. Daarnaast is voor Energiebesparing in de wijk (voortzetting van het Energieteam) een werkbudget nodig.

Taak	Omschrijving	Budget toegekend	Bestaand / Nieuw	Structuureel / Incidenteel	Nog niet toegekend
Milieu- en klimaatbeleid	Werkbudget milieubeleid / gedrag	15.735	B 13.335	S	2.300
			N 2.400		
	Werkbudget eigen organisatie	2.400	B	S	
	Duurzaamheidslening	75.000	N	I 2010	25.000
	Wijkaanpak energiebesparing	25.000	N	I 2010	
	Routekaart klimaatbeleid		N	I 2011	15.000
	Onderzoek duurzame energie		N	I 2011	5.000
Wettelijk verplichte taken	Milieuhandhaving	106.325	B	S	
	Vergunningverlening	156.167	B	S	
	Werkbudget bodem	10.590	B	S	
	Werkbudget lucht en geluid	3.800	N	S	1.400

De milieuvergunningverlening en -handhaving van bedrijven wordt uitgevoerd door het Servicebureau Gemeenten (voorheen gewest Eemland). De budgetten Milieuhandhaving en Vergunningverlening zijn hiervoor bestemd.

Centrum voor Natuur en Milieu

Het Centrum voor Natuur en Milieu "de Schoolsteeg" valt onder de Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en verzorgt natuur- en milieueducatie voor basisscholen en volwassenen. Voor de werkzaamheden is momenteel 1,9 fte beschikbaar.

Taak	Omschrijving	Budget	B / N
Milieucentrum	Werkbudget Milieucentrum	19.450 S	B
	Inkomsten	12.450 S	B

Afdeling Ruimtelijk Beheer en andere afdelingen

Een deel van de uitvoering van het milieubeleid ligt bij de diverse teams van de afdeling Ruimtelijk beheer.

- De Milieustraat houdt zich bezig met het afvalbeleid en het runnen van de milieustraat. Voor afvalbeleid is 0,66 fte beschikbaar. Er is een knelpunt op het gebied van de handhaving op afvalgebied (capaciteit).
- Inrichting & Beheer (I&B) is belast met de ruimtelijke inrichting op het gebied van verkeer, groen, water en openbare verlichting.
 - I&B heeft een vacature op het gebied van groen ingevuld. Er is geen apart budget voor de uitvoering van het Groenbeleidsplan, omdat de beleidsuitgangspunten van dit plan bij projecten worden meegenomen.
 - De zorg voor waterkwaliteit ligt bij I&B. Bij het opstellen van de waternota worden afspraken gemaakt over een duidelijk aanspreekpunt voor het totale waterbeleid.
- Gebouwenbeheer is belast met de zorg voor de gebouwen en levert de energicoördinator. Gebouwenbeheer richt zich met name op de instandhouding van gebouwen.
- Met Coördinatie wijkbeheer is contact over milieuacties die zich richten op bepaalde wijken bijvoorbeeld bij de Energieteams.
- Het Team Wijkbeheer is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle werkzaamheden aan de woonomgeving. Als zodanig wordt het, binnen team I&B ontwikkelde, beleid ten uitvoer gebracht.

De afdeling IA&F is aanspreekpunt onder meer voor (een deel van) het inkoopbeleid. Er wordt momenteel veelal decentraal ingekocht.

De afdeling Communicatie ondersteunt bij de communicatie, attendeert op kansen in de communicatie en bewaakt de samenhang.

De afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling is aanspreekpunt voor de onderwijshuisvesting en de GGD.

Indien voor het realiseren van milieudoelstellingen extra middelen nodig zijn, zal dit bij de separate voorstellen van andere afdelingen worden meegenomen. Dit kan betekenen dat een andere dan de portefeuillehouder milieu om extra middelen moet vragen bij de raad. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij investeringen of ruimtelijke plannen.

4.2 Meerjaren-uitvoeringsprogramma

Om de ambities en doelstellingen uit dit beleidsplan te kunnen uitvoeren, is een meerjaren-uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit meerjaren-uitvoeringsprogramma zal jaarlijks of tweejaarlijks nader worden uitgewerkt via een milieujaarprogramma. Hiermee kan het beleid ook worden bijgesteld. In bijlage 3 is het meerjaren-uitvoeringsprogramma opgenomen.

Het Meerjaren-uitvoeringsprogramma geeft in hoofdlijnen een overzicht van de activiteiten, de trekker en betrokkenen en de middelen. Daarbij wordt aangegeven of budgetten via dit beleidsplan of aparte beleidsvoorstellen wordt geregeld.

De keuzes in het uitvoeringsprogramma worden bepaald aan de hand van de volgende factoren.

- Wettelijk verplicht: uitgangspunt is het voldoen aan wettelijk verplichte taken.
- Rendement: hoe verhouden zich de beoogde maatschappelijke effecten met de te plegen inzet.
- Onomkeerbaarheid: door nalaten of handelen ontstaan onomkeerbare effecten.
- Draagvlak: maatregelen waar inwoners, bedrijven en organisaties positief tegenover staan.
- Voorbeeldfunctie: maatregelen waarmee de gemeente haar voorbeeldfunctie kan vervullen.

Er wordt gestart met maatregelen die draagvlak voor de missie opleveren, relatief eenvoudig te realiseren zijn en resultaten opleveren. De vrije beleidsruimte wordt zoveel mogelijk projectmatig ingevuld. In het meerjaren-uitvoeringsprogramma is een prioritering aangegeven.

Na afloop van een jaar wordt via een beknopt milieujaarverslag gerapporteerd over de behaalde resultaten. Voor een aantal thema's vindt momenteel monitoring plaats: voor afval, natuur- en milieu-educatie, gemeentelijke interne milieuzorg, de samenwerkprojecten en klimaatbeleid (via CarMon). De resultaten van de monitor worden verwerkt in het jaarverslag.

Vanuit de ambities in het milieubeleidsplan en de activiteiten in het jaarprogramma vindt ook de vertaling plaats in de programma-begroting en de begrotingscyclus.

Bijlage 1 Proces milieubeleidsplan

1. Plan van aanpak

Op 27 mei 2008 heeft het college ingestemd met het Plan van aanpak Milieubeleidsplan 2009-2013. Hierin is de reikwijdte van het plan aangegeven en het proces waarlangs het plan wordt opgesteld.

2. Milieuverkenning

Om te weten waar we nu staan met het Leusdense milieubeleid is door de sectie Milieu een compacte Milieuverkenning uitgevoerd. De milieuverkenning bestaat uit een beschrijving van de huidige milieusituatie voor diverse thema's op basis van beschikbare gegevens. Deze gegevens zijn waar mogelijk vertaald in themakaarten. De regelgeving en ontwikkelingen voor de komende jaren zijn in kaart gebracht.

Samenvattend blijkt dat de gemeente Leusden een relatief schone gemeente is met een beperkt aantal lokale knelpunten op het gebied van bodem, geluid, lucht en externe veiligheid. Er is voldoende potentieel om duurzame energie en energiebesparing te realiseren en zo een bijdrage te leveren aan het klimaatbeleid.

3. Bijeenkomsten

Vanuit de Milieuverkenning is een aantal bijeenkomsten georganiseerd om het gesprek aan te gaan over de koers voor de komende jaren.

- Met beleidsmedewerkers van de gemeente vanuit de diverse beleidsdisciplines.
- Met het college via themabijeenkomsten.
- Met maatschappelijke organisaties (waaronder het CML Milieuorganisatie Leusden), inwoners en andere overheden via de milieuvisieavond (10 december 2008) en via de gemeentelijke website (van 1 december 2008 tot en met 15 januari 2009).
- Met organisaties de Leusdense Ondernemersfederatie, Bedrijven Kring Leusden, Vallei Horstee, GLTO De Liniedijk, GGD en het Waterschap Vallei en Eem via aparte gesprekken.

4. Opstellen plan

Op basis van de Milieuverkenning en de uitkomsten van de bijeenkomsten heeft het plan haar vorm gekregen en kon de discussie over de benodigde middelen worden gevoerd. De activiteiten zijn verwerkt in het meerjaren-uitvoeringsprogramma.

5. Besluitvorming en inspraak

Het college heeft het concept milieubeleidsplan op 8 juni 2009 vrijgegeven voor inspraak. De inspraakreacties zijn verwerkt en het concept milieubeleidsplan is waar nodig aangepast. Het definitieve milieubeleidsplan is op 11 november 2009 door de gemeenteraad vastgesteld.

Bijlage 2 Milieukwaliteitsprofielen 2009-2013 Gemeente Leusden

Deze Milieukwaliteitsprofielen maken onderdeel uit van het Milieubeleidsplan 2009-2013. De kwaliteitsprofielen worden gebruikt voor het leveren van milieu-inbreng bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente Leusden is ingedeeld in 4 gebiedstypen: Centrum, Woongebieden, Bedrijventerrein en Buitengebied (zie Themakaart Gebiedstypen). Aan de hand van ervaringen met de Milieukwaliteitsprofielen uit het Milieubeleidsplan 2004-2007 zijn de kwaliteitsprofielen bijgesteld. Daarnaast zijn de kwaliteitsprofielen geactualiseerd op basis van nieuwe regelgeving en het beleidsuitgangspunten in dit Milieubeleidsplan 2009-2013.

Buitengebied

Bedrijventerreinen

Woonwijken

Centrum

Gebiedstype Centrum

Gebiedstypering: Menging van functies, winkelcentrum, horeca, wonen.

Thema	Doelstelling	Ambitiekwaliteit (zie pagina 6)
Energie	Nieuwe woningen, EPC ten minste 10% onder wettelijk verplichte norm.	3
Binnenmilieu *	Minimaal voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit.	
Grondstoffen	Toepassen duurzaam geproduceerd hout, secundaire grondstoffen.	
Afval *	Hergebruik en gescheiden inzameling huishoudelijk afval minimaal 71%. Ondergrondse inzameling voor huishoudelijk afval bij gestapelde bouw / winkelcentra. Goede bedrijfsafvalinzameling, proef KWD-inzameling ondergrondse containers. Een schoon straatbeeld; toetsen aan PvA zwerfafval (A = schoon).	1
Bodem *	De achtergrondwaarden worden niet overschreden.	1
Water *	Waterkwaliteit op peil houden. Aanpak verontreiniging diffuse bronnen.	Ambitiekwaliteit bepalen via Waterplan
Lucht *	Grenswaarden voor stikstofdioxide (NO ₂) en fijn stof (PM ₁₀) worden niet overschreden.	4
Geur	Er zijn geen ernstige geurgehinderden. Bedrijven voldoen aan de Wet- en regelgeving op het gebied van geur.	
Geluid *	Het geluidniveau ten gevolge van horeca mag maximaal 55 dB(A) op de gevel van dichtstbijzijnde woningen bedragen Binnenniveau woningen max. 35 dB(A) (Bouwbesluit). Tijdelijke overschrijding bij evenementen.	2-3
Externe veiligheid *	Geen overschrijding van risico-contouren Plaatsgebonden - en Groepsrisico.	4
Ecologie / biodiversiteit	-	
Verkeer en Vervoer	Meer gebruik van de fiets door goede aansluiting op lokale fietsroutes. Loopafstand tot OV < 300 m.	
Ruimtelijke Ontwikkeling	Functiemenging, intensief ruimtegebruik, hoge(re) bebouwing mogelijk. Hoge kwaliteit openbare ruimte, versteend, schoon, heel en veilig. Bij ruimtelijke planvorming wordt de VNG publicatie "Bedrijven en milieuzonering" gemotiveerd toegepast. In het centrum worden bedrijven t/m categorie 2 toegestaan.	

* wettelijk verplicht

Gebiedstype Woonwijken

Gebiedstypering: beperkte functiemenging; wonen, speel- en onderwijsvoorzieningen, beperkte winkelvoorzieningen, sport.

Thema	Doelstelling	Ambitiekwaliteit (zie pagina 6)
Energie	Nieuwe woningen EPC ten minste 10% onder wettelijk verplichte norm.	2-3
Binnenmilieu *	Minimaal voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit.	
Grondstoffen	Toepassen duurzaam geproduceerd hout, secundaire grondstoffen.	
Afval *	Hergebruik en gescheiden inzameling huishoudelijk afval minimaal 71%. Een schoon straatbeeld; toetsen aan PvA zwerfafval (A = schoon).	1
Bodem *	Verslechtering van de bodemkwaliteit wordt voorkomen doordat bij het toepassen van grond het stand-still principe geldt. Bij sanering functiegerichte bodemkwaliteit. Voorkomen bodemverontreiniging. De achtergrondwaarden worden niet overschreden.	1
Water *	Handhaven en verbeteren oppervlaktewaterkwaliteit. Beperken overstorten door afkoppelen. Aanpak verontreiniging diffuse bronnen.	Ambitiekwaliteit bepalen via Waterplan
Lucht *	Grenswaarden voor stikstofdioxide (NO ₂) en fijn stof (PM ₁₀) worden niet overschreden.	4
Geur	Er zijn geen (ernstig) geurgehinderden.	
Geluid *	Streefwaarde < 48 dB voor wegverkeerslawaai en <50 dB(A) voor industrielawaai, binnenwaarde woningen max. 35dB(A). In beginsel geen hogere grenswaarde bij nieuwbouw.	1-2
Externe veiligheid *	Geen overschrijding van risico-contouren PR en GR.	4
Ecologie / biodiversiteit	Beschermen zeldzame flora en fauna. Minimaal geschikt voor de algemene soorten uit het stedelijk biotoop. Aansluiten ecologie binnenstad op EHS. Basiskwaliteit Groenbeleidsplan.	
Verkeer en Vervoer	Loopafstand tot OV < 350 m, fijnmazig fietsnetwerk, goede parkeervoorzieningen.	
Ruimtelijke Ontwikkeling	Extensief ruimtegebruik, beperkte functiemenging. Nieuwbouw volgens principes duurzame stedenbouw. Bij ruimtelijke planvorming wordt de VNG publicatie "Bedrijven en milieuzonering" gemotiveerd toegepast. In woonwijken worden kleinschalige bedrijven t/m categorie 1 onder voorwaarden toegestaan (beperkte verkeersaantrekkende werking etc.).	

* wettelijk verplicht

Gebiedstype Bedrijventerreinen

Gebiedstypering: merendeels enkelvoudige functie bedrijven,
soms sprake van menging woon- en werkfunctie in hoogwaardige bedrijventerreinen

Thema	Doelstelling	Ambitiekwaliteit (zie pagina 6)
Energie	<i>Landelijk terugdringen van CO2-uitstoot tot 6% in 2010.</i>	3-4
Binnenmilieu *	Minimaal voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit.	
Grondstoffen	Toepassen duurzaam geproduceerd hout, secundaire grondstoffen.	
Afval	Beperken hoeveelheid bedrijfsmatig afval. Bevorderen afvalscheiding.	2-3
Bodem *	Nadruk op bodembescherming. Verslechtering van de bodemkwaliteit wordt voorkomen door dat bij het toepassen van grond het stand-still principe geldt. Functiegerichte bodemkwaliteit bij sanering.	2
Water *	Geen verontreinigde emissies op oppervlaktewater en riool (Wvo of Wm). Aanpak verontreiniging diffuse bronnen.	Ambitiekwaliteit bepalen via Waterplan
Lucht *	Grenswaarden voor stikstofdioxide (NO2) en fijn stof (PM10) worden niet overschreden.	4
Geur	Er vindt geen hinderlijke geuruitstoot plaats. Bedrijven voldoen aan de emissie-eisen uit de Nederlandse Emissierichtlijn Lucht (NER)	
Geluid *	Richtwaarde 48 dB voor wegverkeerslawaai en <50 dB(A) voor industrielawaai, argumentatie indien anders, maximaal 65 dB(A).	
Externe veiligheid *	Geen overschrijding van risico-contouren PR en GR.	4
Ecologie / biodiversiteit	Minimaal geschikt voor de algemene soorten uit het stedelijk biotoop. Bedrijventerrein zo goed als mogelijk inpassen in evt ecologische structuur.	
Verkeer en Vervoer	Goed lokaal en regionaal netwerk voor fiets en OV.	
Ruimtelijke Ontwikkeling	Streef naar zo veel mogelijk strikte functiescheiding. Bij menging wonen / bedrijven is zo veel mogelijk sprake van niet-milieuhinderlijke bedrijvigheid. Bij ruimtelijke planvorming wordt de VNG publicatie "Bedrijven en milieuzonering" gemotiveerd toegepast. Afhankelijk van het bedrijventerrein worden bepaalde categorieën bedrijven toegelaten Overlast van extra verkeer op omliggende bebouwing is beperkt. Toepassen principes duurzame bedrijventerreinen.	

* wettelijk verplicht

Gebiedstype Buitengebied

Gebiedstypering: Naast het omvangrijke bosgebied Den Treek en het militair oefenterrein de Leusderheide is sprake van verweving van agrarische, recreatieve en ecologische functies.

Met behulp van gebiedsdifferentiatie worden voor elke functie bovendien specifieke gebieden onderscheiden (zie visie 'Binnen in het Buitengebied'). Een groot deel van het Leusdense buitengebied valt binnen de Ecologische Hoofdstructuur. Ook komen hoge landschappelijke waarden voor.

Thema	Doelstelling	Ambitiekwaliteit (zie pagina 6)
Energie	Verminderen energieverbruik in buitengebied. Toename opwekking groene energie. Beperken lichthinder.	Aansluiten bij Klimaatactieplan.
Binnenmilieu	-	
Grondstoffen	-	
Afval	Voor huishoudelijk afval zie woonwijken en voor bedrijfsafval zie bedrijventerreinen. Een schoon straatbeeld; toetsen aan PvA zwerfafval (A = schoon of A+ = zeer schoon).	
Bodem *	Tegengaan vermessing. Voorkomen van nieuwe en saneren van bestaande bodemverontreiniging. Verslechtering van de bodemkwaliteit wordt voorkomen door dat bij het toepassen van grond het stand-still principe geldt. Hierbij geldt dat de achtergrondwaarden niet worden overschreden.	1
Water *	Handhaven en waar mogelijk verbeteren oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit. Terugdringen gebruik bestrijdingsmiddelen en bestrijden verdroging. Ruimte creëren voor waterberging voor tijdelijke opslag van water bij hevige regenval. Aanpak verontreiniging diffuse bronnen.	
Lucht *	Grenswaarden voor stikstofdioxide (NO ₂) en fijn stof (PM ₁₀) worden niet overschreden.	4
Geur	De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt bij vergunningverlening Wet milieubeheer het exclusieve toetsingskader voor de geurbelasting die afkomstig is van dierenverblijven bij veehouderijen	
Geluid *	Bewaken van rust en stilte.	2
Externe veiligheid *	Geen overschrijding van risico-contouren PR en GR.	4
Ecologie / biodiversiteit	Beschermen zeldzame flora en fauna *. Behoud en versterking van natuurwaarden. Terugdringen ammoniakemissie van veehouderijen en gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Terughoudendheid met aanleg nieuwe wandel- en fietspaden binnen natuurkernen (oa Moorsterbeek).	
Verkeer en Vervoer	Verbeteren fietsnetwerk.	
Ruimtelijke Ontwikkeling	Zorgvuldig ruimtegebruik dat rekening houdt met aanwezige en te versterken natuur-, landschaps- en milieuwaarden. De mate waarin functiemenging wordt voorgestaan kan per gebied verschillend zijn. Meer intensieve vormen van dagrecreatie dichtbij bebouwde kom. Het tegengaan van niet toelaatbare milieudruk bij ruimhartiger beleid Vrijkomende Agrarische Bebouwing. Bij ruimtelijke planvorming wordt de VNG publicatie "Bedrijven en milieuzonering" gemotiveerd toegepast.	

* wettelijk verplicht

Tabel Ambitiekwaliteiten

Indicator		Kwaliteitsniveaus (ambitie)					Toelichting
		1	2	3	4	5	
Energie	Gereduceerde EPC nieuwbouw	≥ 25 % (normstelling 2011?)	≥ 15 % (zonnewoning)	≥ 10 % (milieuvisie)	≥ 0 %	Hoger dan wettelijk	Reductie ten opzichte van de wettelijk EPC-eis (0,8 conform Bouwbesluit)
Afval ¹⁾	% gescheiden afval per inwoner	> 80%	80-60%	40-60%	20-40%	< 20%	De Gemeente Leusden hanteert klassen met hogere ambities dan de provincie
Bodem	Humaan	≤ achtergrondwaarden (grond) ≤ streefwaarden (grondwater)	≤ BGW I	≤ BGW II	≤ interventiewaarden	≤ interventiewaarden	Vereiste bodemkwaliteit is afhankelijk van de contactmogelijkheden tussen mensen en de verontreiniging (BGWI=tuinen, intensieve recreatie, BGWII=bebouwd oppervlak)
	Eco	≤ achtergrondwaarden (grond) ≤ streefwaarden (grondwater)	≤ (achtergrondwaarde + HC ₅₀)/2	≤ HC ₅₀		> HC ₅₀	Vereiste bodemkwaliteit in natuurgebieden (zie verder Circulaire Wbb)
	Landbouw	≤ achtergrondwaarden (grond) ≤ streefwaarden (grondwater)	≤ LAC-sigitaalwaarden	< interventiewaarden		≥ interventiewaarden	De LAC-sigitaalwaarde geeft een indicatie van de verwachte relatie tussen verontreiniging in de bodem en in het gewas. Alleen met gewasonderzoek kan echter worden vastgesteld of de MTR wordt overschreden
Water	Waterkwaliteit						P.M. Waterkwaliteit wordt bepaald in het Waterplan.
Lucht	Jaargemiddelde				Grenswaarden (40 µg/m ³ NO ₂ en PM10)		De luchtkwaliteit moet in 2010 voldoen aan de grenswaarden uit het BLK 2005/Wet luchtkwaliteit. Deze grenswaarden mogen niet worden overschreden. Het betreft de stoffen PM 10 (fijn stof) en NO ₂ (stikstofdioxide) De bron van deze stoffen is met name het verkeer.
	24 uursgemiddelde				Grenswaarden (200 µg/m ³ NO ₂ en 50 µg/m ³ PM10)		24 uursgemiddelde
	Aantal overschrijdingsdagen				Grenswaarden (18 NO ₂ en 35 PM10)		Aantal overschrijdingsdagen
Geluid (verkeer)	Stedelijk gebied	< 43 dB	43-48 dB	48-53 dB	53-63 dB	> 63 dB	Heeft betrekking op wegverkeer. Het geluidniveau volgens Lden
	Landelijk gebied	< 38 dB	38-43 dB	43-50 dB	50-56 dB	> 56 dB	
Geluid (bedrijf)	Stedelijk gebied	< 45 dB(A)	45-50 dB(A)	50-55 dB(A)	55-65 dB(A)	> 65 dB(A)	Heeft betrekking op geluidsoverlast van bedrijven/horeca. Gemiddelde dagwaarde voor gehele gebied
	Landelijk gebied	< 40 dB(A)	40-45 dB(A)	45-52 dB(A)	52-58 dB(A)	>58 dB(A)	Heeft betrekking op geluidsoverlast van (agrarische) bedrijfsactiviteiten. Gemiddelde dagwaarde voor gehele gebied
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico				10 ⁻⁶ - 10 ⁻⁵		De kans dat per jaar dat een individu mensen op een bepaalde plek overlijdt als direct gevolg van een calamiteit mag niet groter zijn dan 10 ⁻⁶ - 10 ⁻⁵ . In Leusden komen nauwelijks risicovolle situaties voor en is geen intensief ruimtegebruik.
	Groepsrisico				Geen toename groepsrisico (fN curve mag niet worden overschreden) tenzij zeer goed gemotiveerd conform de Handreiking.		Het groepsrisico is de cumulatieve kans per jaar dat tenminste een aantal mensen het slachtoffer wordt van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt uitgedrukt in de zgn. fN curve en bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit (1% letaliteitsgrens). Toename van groepsrisico dient te worden verantwoord conform, de Handreiking verantwoording groepsrisico 2004 (Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen)

Bijlage 3 Meerjaren uitvoeringsprogramma

nr.	Activiteiten, speerpunten	Looptijd	Trekker *	Overigen *	Prioriteit **	Toegekend (Werk)budget	Nog niet toegekend
2.1	Een beter klimaat - Energie						
	Uitvoeren klimaatactieplan	2009-2012	Mil - RB	org.	1	SLok subsidie aangevraagd	
	Duurzaamheidslening	2009-2012	Mil - RB		1	N duurzaamheidslening 2010 I €75.000	<i>N I 25.000</i>
	Wijkaanpak energiebesparing	2010-2013	Mil	wijken	1	N wijkaanpak energiebesparing 2010 I €25.000	
	Opstellen routekaart naar 16 kton CO2	2011	Mil		1		<i>N 2011 I € 15.000</i>
	Projecten energiebesparing / lichthinder	2012+2013	Mil	bedrijven	2		
2.1	Een beter klimaat - Binnenmilieu						
	Meenemen bij nieuwbouw	structureel	RO - MO				
	Stimuleren deelname projecten GGD	2009-2011	GGD	MO-Mil	1	deels wet. B milieubeleid / gedrag	
	Vervoltraject binnenmilieu	2011-2013	GGD - Mil		2	P.M.	
2.2	Afval bestaat niet - Grondstoffen						
	Toepassen duurzaamheidseisen	structureel	IAF/RB/MO	MI	1		
	Communicatie: dubo informatie	2010	Mil	RO - Com	2	B milieubeleid / gedrag	
	Onderhoud GPR-gebouw	structureel	Mil		2	B milieubeleid / gedrag	
2.2	Afval bestaat niet - Afval						
	Actualiseren Afvalbeleid	2009-2010	RB	MI	1		
	Optimaliseren kunststofverpakkingen	structureel	RB		2	Afvalstoffenheffing	
	Optimaliseren papier en textielinzameling	structureel	RB		2	Afvalstoffenheffing	
	Handhaving op afvalgebied	structureel	RB	RO	1		
	Inzamel-, verwerking-, transportcontracten	structureel	RB		2	Afvalstoffenheffing	
	Voorlichtingscampagnes	structureel	RB		2	B afvalvoorlichting	
	Uitvoeren pva Zwerfafval	2009-2011	RB		1	50% subsidie + 50 % gemeente	
2.3	Samen met inwoners - Milieuvorlichting						
	Uitvoeren milieuvorlichting	structureel	Mil	Com	1	B milieubeleid / gedrag	
2.3	Samen met inwoners - Natuur- en milieu-educatie (NME)						
	Uitvoeren NME	structureel	NME		1	B milieucentrum	
	Inzetten en onderhouden Struintuin	structureel	RB	NME	1		
2.3	Samen met inwoners - Participatie						
	Ondersteunen initiatieven	structureel	Mil	org.	1	N milieubeleid / gedrag S €2.400 (+ B €1.600)	<i>N S 2.300</i>
	Milieuvond Leusden	structureel	Mil		1	B milieubeleid / gedrag	
	Milieuprijs Leusden	structureel	Mil		1	B milieubeleid / gedrag	
2.4	De gemeente als voorbeeld						
	Klimaatneutrale organisatie	2009-2010	Mil		1	B milieubeleid / gedrag	
	Uitvoeren duurzaam inkopen	2009-2010	Mil-IAF		1	B eigen organisatie	
	Energiebesparing gem. gebouwen	2009-2012	RB -GB	MI	1	Via investeringen	
	Onderzoek duurzame energie gem. geb.	2011	Mil-RB		1		<i>N 2011 I € 5.000</i>
	Gemeentelijk vervoersplan	2011	Mil- P&O		2		
	Openbare verlichting	structureel	RB -I&B	MI	2		
	Toepassen duurzaam bouwen beleid	structureel	RB -GB	Mil	1		
	Verscherpte epc nieuwbouw gem. geb.	structureel	Mil-RB		1	Via investeringen	
	Benchmark + communicatie	structureel	Mil		2		

nr.	Activiteiten, speerpunten	Looptijd	Trekker *	Overigen *	Prioriteit **	Toegekend (Werk)budget	Nog niet toegekend
3.1	Bodem						
	Uitvoeren Besluit Bodemkwaliteit	structureel	Mil		wettelijk	bodem	
	Toetsen / uitvoeren bodemonderzoek	structureel	Mil		wettelijk	bodem / projectbudget	
	Geven van bodeminformatie	structureel	Mil		wettelijk	bodem	
	Uitvoeren asbestbeleid	structureel	Mil	RO	wettelijk	bodem	
3.2	Water						
	Opstellen rioleringsplan	2009	RB	MI	wettelijk		
	Uitvoeren rioleringsplan	structureel	RB	MI	wettelijk	Rioolheffing	
	Uitvoeren en evalueren pva Diffuse bronnen	2009-2011	Mil	RB	wettelijk		
	Opstellen waterplan	2009-2010	RB	MI	2		
3.3	Geur						
	Uitvoeren regelgeving	structureel	Mil	serviceb.	wettelijk		
3.3	Lucht						
	Opstellen Rapportage luchtkwaliteit	2010+2013	Mil		wettelijk	N lucht en geluid S €3.800	<i>N S 1.400</i>
	Uitvoeren Actieplan luchtkwaliteit	2009-2013	Mil		2	N lucht en geluid S €3.800	<i>N S 1.400</i>
	Rijden op aardgas	2009-2010	Mil		2		
3.4	Geluid						
	Opstellen /bijhouden geluidbelastingkaart	2012-2013	Mil		wettelijk		
	Procedures hogere grenswaard.	structureel	Mil	RO	wettelijk	N lucht en geluid S €3.800	
	Uitvoeren geluidnota	structureel	Mil	RB / AJZ	deels wet.		
	Inbreng evenementen / APV	structureel	Mil	AJZ	wettelijk		
3.5	Externe veiligheid						
	Deelname Prov. Programma / regelgev. EV	structureel	Mil		wettelijk		
	Deelname Crisisbeheersing (Draaiboek mil)	structureel	Mil	BRW	wettelijk		
3.6	Bedrijven						
	Coördinatie V&H milieu	structureel	Mil	serviceb.	wettelijk	milieu handhaving + vergunningverlening	
	Regionale samenwerking	structureel	Mil	and. Gem	2		
	Nieuw regelgeving (Wabo, Landb.)	structureel	Mil	serviceb.	wettelijk		
	Ondersteunen initiatieven bedrijven	structureel	Mil	bedrijven	2		
3.7	Groen en ecologie						
	Implementeren Flora -en faunawet	structureel	RB - I&B	BUI	wettelijk		
	Aanpassen maaibestekken	structureel	RB - I&B		2		
	Uitvoeren Landschapsonwikkelingsplan	structureel	RB - I&B	BUI	1	geen apart budget LOP / Binnen in het buitengebied	
	Realiseren ecologische verbind. Z.	structureel	Prov. / Ws	RB/I&B/Bui	2	waterschap / provincie	
	Opstellen Beheerplan Groot Zandbrink	2009-2010	LNV +and.	BUI	wettelijk		
	Uitvoeren reconstructieprojecten	structureel	SVG V	BUI	deels wet.	Binnen in het Buitengebied	
	Ondersteunen Leusder Horstee / Platform V.	structureel	RO - BUI		2		
	Uitvoeren gebiedsgerichte projecten	structureel	RO - BUI		1	Binnen in het Buitengebied	

nr.	Activiteiten, speerpunten	Looptijd	Trekker *	Overigen *	Prioriteit **	Toegekend (Werk)budget	Nog niet toegekend
3.8	Verkeer en vervoer						
	Milieu-inbreng verkeersprojecten	structureel	RB	MI	wettelijk		
	Uitvoeren bewustwordingsacties	structureel	Mil	RB	2	B milieubeleid / gedrag	
3.9	Ruimtelijke ontwikkelingen						
	Milieu-paragraaf ruimtelijke plannen	structureel	RO	MI	wettelijk		
	Uitvoeren watertoets	structureel	RO	MI/RB-IB	wettelijk		
	Handhaving b.p.	structureel	RO		wettelijk		
	Milieu-inbreng ruimtelijke ontwikkelingen	structureel	RO/PB	MI	wettelijk		
	Overig						
	Milieu-uitvoeringsprogramma	structureel	Mil		wettelijk		
	Milieujaarverslag	structureel	Mil		wettelijk		
	Monitoring	structureel	Mil		2		
	Adviezen milieubeleid	structureel	Mil		2		
	Stafoverleg milieu / Bestuursondersteun.	structureel	Mil		2		
	Verstrekken informatie / vraagbaak	structureel	Mil		2		
	Milieucalamiteiten / klachten	structureel	Mil		wettelijk		

* **Afkortingen kolom Trekker / Overigen**

Gemeentelijke organisatie

Mil = Beleidsmedewerkers Milieu
 BUI = Beleidsadviseur Buitengebied
 RB = Afdeling Ruimtelijk Beheer
 RO = Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
 MO = Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
 IAF = Afdeling Informatisering, Automatisering & Facilitaire Zaken
 Com = Afdeling Communicatie
 I&B = Team Inrichting en Beheer
 GB = Team Gebouwenbeheer
 NME = Centrum voor Natuur en milieu-educatie 'De Schoolsteeg'
 AJZ = Afdeling Juridische Zaken

Externen

org. = milieu-organisaties
 wijken = wijkplatforms / wijken
 bedrijven = ondernemersorganisaties / bedrijven
 GGD = GGD Midden-Nederland
 Serviceb. = Servicebureau Gemeenten (voorheen gewest Eemland)
 Prov. = Provincie Utrecht
 Ws = Waterschap Vallei en Eem
 LNV = Ministerie van Landbouw Natuur en Visserij

** **Verklaring kolom Prioriteit**

wettelijk = wettelijk verplichte taken
 1 = hoge prioriteit
 2 = lagere prioriteit